

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Změny v regulaci a dohledu nad finančním sektorem Slovenské republiky

The Changes in Regulation and Supervision on Financial Sector in the Slovak
Republic

Student: Denisa Pavelová

Vedoucí bakalářské práce: prof. PhDr. Stanislav Polouček, CSc.

Ostrava 2016

Zadání bakalářské práce

Student: **Denisa Pavelová**

Studijní program: B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: 6202R010 Finance

Téma: Změny v regulaci a dohledu nad finančním sektorem Slovenské republiky
The Changes in Regulation and Supervision on Financial Sector in the Slovak Republic

Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Pojem, cíle a nástroje bankovní regulace a dohledu
  3. Vstup Slovenska do Evropské unie a Evropské měnové unie
  4. Zhodnocení změn v regulaci a dohledu před a po vstupu do Evropské unie
  5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratek
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013. 584 s. ISBN 978-80-247-5468-8.
- PÁNEK, Dalibor a Ivana VALOVÁ. *Bankovní regulace a dohled*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 104 s. ISBN 978-80-210-4756-.
- POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 716 s. ISBN 978-80-740-0491-9.

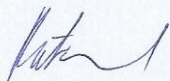

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **prof. PhDr. Stanislav Polouček, CSc.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 06.05.2016

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

---

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.“

V Ostravě dne 28.6.2016

Pavelová

Denisa Pavelová

Obsah

1 ÚVOD.....	4
2 POJEM, CIELE A NÁSTROJE BANKOVEJ REGULÁCIE A DOHLĎADU	6
2.1 VYMEDZENIE BANKOVEJ REGULÁCIE A DOHLĎADU	6
2.2 PILIERE BANKOVEJ REGULÁCIE A DOHLĎADU	7
2.2.1 Regulácie vstupu do bankového sektoru	7
2.2.2 Základné pravidlá činnosti bánk	8
2.2.3 Povinné poistenie vkladov.....	15
2.3 PRE A PROTI BANKOVEJ REGULÁCII A DOHLĎADU	16
2.3.1 Špecifickosť bankových inštitúcií.....	16
2.3.2 Asymetria informácií.....	17
2.3.3 Pokles sprostredkovania	17
2.3.4 Účinnosť menovej politiky.....	18
2.3.5 Ostatné	19
2.4 CIELE BANKOVEJ REGULÁCIE A DOHLĎADU	19
3 VSTUP SLOVENSKA DO EURÓPSKEJ ÚNIE A EURÓPSKEJ MENOVEJ ÚNIE	22
3.1 EURÓPSKA INTEGRÁCIA	22
3.2 VPLYV EÚ NA REGULÁCIU A DOHLĎAD SR DO ROKU 2004	23
3.3 VPLYV EÚ NA REGULÁCIU A DOHLĎAD SR PO ROKU 2004	28
4 ZHODNOTENIE ZMIEN V REGULÁCII A DOHLĎADE PRED A PO VSTUPE DO EURÓPSKEJ ÚNIE	33
4.1 REGULÁCIA VSTUPU DO BANKOVÉHO SEKTORU.....	33
4.2 ZÁKLADNÉ PRAVIDLÁ ČINNOSTI BÁNK	36
4.2.1 Kapitálová primeranosť	36
4.2.2 Primeranosť likvidity	42
4.2.3 Úverová angažovanosť	45
4.2.4 Poskytovanie informácií.....	46
4.2.5 Ochrana pred nelegálnymi praktikami	48
4.3 POVINNÉ POISTENIE VKLADOV	50
4.4 POSTAVANIE NBS.....	51
5 ZÁVER.....	57
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	61
ZOZNAM SKRATIEK.....	66
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	

1 Úvod

V ekonomickej teórii nie je spochybňovaný fakt, že efektívne fungovanie tržných ekonomík vyžaduje efektívny finančný trh. Jílek (2009, s.137) uvádza, že: „Finanční trh je silně náchylný na problémy a krachy finančních insititucí. Regulace a dohled nad finančními institucemi se snaží omezit tyto problémy a krachy.“ Z diskusií o efektívnom finančnom trhu či miere jeho regulácie nevyplýva jednotný záver ako má takýto trh vyzerat', je však zrejmé, že vyžaduje určitú mieru regulácie a dohľadu. V posledných rokoch sa vedú diskusie najmä o rozsahu regulácie a dohľadu a o medzinárodných aspektoch tejto problematiky. Ako uvádza Polouček (2008, s.69): „Vzhledem k rostoucí otevřenosti ekonomik, dynamickému růstu mezinárodních finančních trhů a rostoucímu objemu mezinárodního investování začal být také kladen větší důraz na harmonizaci podmínek, pravidel a postupů při ochraně fnančních trhů a finančních institucí mezi jednotlivými státy a regiony“. Teda s ohľadom na neustále prebiehajúce prepojovanie finančných trhov vznikla potreba regulácie a dohľadu finančných trhov nie len na národnej ale aj na nadnárodnej úrovni. Problematika sa dotýka aj regionálnych ekonomických zoskupení, vrátane Európskej únie či Európskej menovej únie, ktorých súčasťou je aj Slovenská republika.

K voľbe bakalárskej práce na tému regulácia a dohľad ma viedla najmä aktuálnosť problematiky, záujem o bližšie zoznámenie sa s danou témou. Cieľom bakalárskej práce je zhrnutie, posúdenie a zhodnotenie vybratých zmien v regulácii a dohľade nad finančným trhom, ktoré nastali so vstupom Slovenska do Európskej únie, neskôr vstupom do Európskej menovej únie. Dôraz je kladený na analýzu zmien v právnom systéme SR, ktoré boli spôsobené najmä harmonizáciou s právom na úrovni EÚ.

Práca obsahuje úvod, jadro je rozdelené do troch základných častí a záver. V druhej kapitole sú vysvetlené základné pojmy, dôvody existencie regulácie a dohľadu, uvedené názory zástancov a odporcov regulácie a dohľadu. Hlavnou časťou druhej kapitoly sú piliere regulácie a dohľadu, medzi ktoré patria podmienky pre pridelenie bankovej licencie, základné povinnosti bánk, povinné poistenie vkladov v bankách a veriteľ poslednej inštalácie a od ktorých sa odvíja zvyšok práce. Z dôvodu, že piliere regulácie a dohľadu predstavujú rozsiahlu problematiku, nie sú v ďalších častiach práce obsiahnuté všetky zmeny. Z práce je vypustené pôsobenie veriteľa poslednej inštalácie ako súčasť regulácie a dohľadu. Detailný rozpis spomínaných pilierov by

potreboval podstatne väčší priestor a každý pilier by mohol byť námetom na samostatnú prácu. V poslednej časti druhej kapitoly sú uvedené ciele regulácie a dohľadu.

Tretia kapitola je venovaná vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie. V tejto časti sú uvedené vybrané právne dokumenty EÚ, ktoré vplývali na finančný sektor SR. Ďalej kapitola obsahuje zmeny zákonov SR, nariadenia, opatrenia, vyhlášky upravujúce slovenskú legislatívu. Legislatívne úpravy sú rozdelené do obdobia pred vstupom do EÚ a po vstupe do EÚ.

Štvrtá kapitola je rozdelená podľa pilierov regulácie a dohľadu, ktorých charakteristika je uvedená v teoretickej časti práce. Kapitola obsahuje zmeny v udeľovaní bankových licencií, v povinnom poistení vkladov. Časťou štvrtej kapitoly sú aj zmeny základných povinnostiach bánk, medzi ktoré je v práci zaradená kapitálová primeranosť, primeranosť likvidity, úverová angažovanosť, poskytovanie informácií a ochrana pred nelegálnymi praktikami. Súčasťou kapitoly je aj vysvetlenie zmien postavení NBS po vstupe SR do EÚ a po prijatí eura a vstupe do Eurozóny.

2 Pojem, ciele a nástroje bankovej regulácie a dohľadu

Regulácia a dohľad sa veľmi často používajú ako synonymá čo nie je celkom správne. Preto je potrebné zadefinovať význam týchto pojmov. S ohľadom na jednoduchšie vysvetlenie základných pojmov je v tejto kapitole využívaný dohľad a regulácia bankového sektoru, ktorej sa týka podstatná časť regulácie finančných rizík. V kapitole je použitá charakteristika regulácie, dohľadu a súvisiacich pojmov ako ich opisuje napríklad Pánek, Pavlát, Polouček, Revenda.

2.1 Vymedzenie bankovej regulácie a dohľadu

Pánek (2008, s. 22) uvádza, že reguláciu je možné chápať ako stanovenie a realizáciu určitých podmienok a rozsahu činnosti bánk a je vykonávaná prostredníctvom centrálnych bánk alebo inštitúcií k tomu poverenými podľa podmienok zemí.

Dohľad zahŕňa kontrolu bánk pri dodržiavaní pravidiel ich činnosti a pri ich nedodržiavaní stanovenie postihov a sankcií. Dohľad je vykonávaný centrálnymi bankami, poverenými inštitúciami, orgánmi interného auditu bánk a externými audítorskými firmami.

Pavlát (2010, s. 18) charakterizuje reguláciu bankovej sústavy ako činnosť tvorby a presadzovania princípov a pravidiel, ktorými sa majú riadiť subjekty vystupujúce v bankovej sústave. Súčasťou bankovej regulácie sú aj zvyklosti neexistujúce v písomnej podobe ale vytvárajúce určitý štýl vnútornej organizácie a riadenia bánk. Kontrola sledovania priebehu a výsledkov bankovej regulácie, uplatňovanie sankcií regulujúcim orgánom voči regulovaných subjektom v prípade nedodržania predpisov je označovaná ako bankový dohľad, resp. supervízia.

Polouček (2013, s. 303-304) uvádza, že reguláciou sa rozumie stanovenie podmienok a pravidiel podnikania v príslušnej oblasti a to zákonodarnými orgánmi a ďalšími legislatívou poverenými inštitúciami, ktorými môžu byť vláda, ministerstvá, centrálna banka alebo iné inštitúcie.

Bankový dohľad je možné definovať ako procesy a postupy, ktorými je overované, posudzované a vynucované plnenie stanovených podmienok. Obvykle je členený do piatich oblastí a to licenčná politika, vlastný dohľad nad finančnými inštitúciami, krízový management, poistenie vkladov a likvidácia bánk. Orgány dohľadu majú právo sankciovať inštitúcie a právo stanoviť ako budú nedostatky odstránené.

Ako tvrdí Revenda (2011, str. 98): „Regulací bank rozumíme koncipování a prosazování podmínek, pravidel a rámce činnosti bankovních institucí v dané ekonomice, dohled (supervize) bank představuje kontrolu dodržování pravidel činnosti, včetně stanovení sankcí při neplnění pravidel.“

Vykonávanie dohľadu je možné dvomi spôsobmi, medzi ktoré patrí dohľad na diaľku a dohľad na mieste. Dohľad na diaľku je založený na preverovaní výkazov pravidelne zasielaných bankami orgánom dohľadu, jeho výhodou sú nízke náklady, nevýhodou neaktuálnosť informácií, prípadne ich neúplnosť. Dohľad na mieste je vykonávaný predovšetkým pri problémových bankách, v podobe permanentného dohľadu alebo nútenej správy, vyžaduje vyššie náklady na uskutočnenie a vyššie nároky na odbornú spôsobilosť dohliadajúcich pracovníkov.

Podľa Revendu (2011, s.99) v procese bankovej regulácie a dohľadu vystupujú tri typy subjektov a to:

- regulujúce a dohliadajúce subjekty- centrálné banky ako jediné inštitúcie alebo v spolupráci s ďalšími,
- regulované a dohliadané subjekty- inštitúcie s bankovou licenciou, vrátane sporiteľní, medzinárodných bankových holdingových spoločností a pobočiek zahraničných bánk a
- externé audítorské firmy.

2.2 Piliere bankovej regulácie a dohľadu

Systém regulácie a dohľadu môže byť odlišný podľa zeme, doby, v ktorej vznikol, podľa autora, ktorý problematiku popisuje a iných skutočností. Môže sa skladať z rôznych pilierov, do jeho štruktúry môžu patriť rôzne prvky. V práci sú použité piliere ako ich uvádza Revenda (2011, str.100), ktorý rozoznáva štyri hlavné piliere bankovej regulácie a dohľadu. Piliere sa skladajú z podmienok pre pridelenie bankovej licencie, základných povinností bánk, povinného poistenia vkladov v bankách a veriteľa poslednej inštalácie.

2.2.1 Regulácie vstupu do bankového sektoru

Prvou dôležitou súčasťou regulácie a dohľadu bánk je regulácia vstupu do bankového sektoru. Povolenie podnikat' ako banka podlieha prísnejším opatreniam v porovnaní s podnikaním v iných sférach a každý subjekt, ktorý chce podnikat' ako banka, musí získať

bankovú licenciu. Vstupné podmienky sú vo vyspelých ekonomikách v zásade zhodné, definované bankovými zákonmi a špecifikované vyhláškami.

Inštitúcia oprávnená rozhodovať o vydaní bankovej licencie, spravidla centrálna banka, posudzuje splnenie vstupných podmienok.

Prvým krokom k udeleniu licencie je predloženie žiadosti inštitúcii schvaľujúcej licencie. Túto žiadosť môžu podávať fyzické aj právnické osoby, ktoré musia dokladovať bezúhonnosť, právnu spôsobilosť a neodsúdenie za trestný čin v posledných rokoch. Žiadosť má povinné náležitosti, ktorými sú návrh stanov banky, údaje o zakladateľoch banky, činnosti vykonávané bankou, program banky na prvé roky činnosti, zámery banky a ich premietnutie vo výkaze zisku a straty, informácie o organizačnej štruktúre banky, podrobné údaje o vedúcich pracovníkoch banky, organizáciu a ciele vnútorného kontrolného systému, technické, technologické, bezpečnostné a organizačné zabezpečenie navrhovaných činností.

V prípade založenia banky fyzickými osobami býva stanovený maximálny podiel jednej fyzickej osoby na akciovom kapitále banky, teda je stanovený minimálny počet zakladateľov.

Ďalším dôležitým bodom pri zakladaní banky je výška základného kapitálu a jeho splatnosť. Každý žiadateľ o bankovú licenciu je povinný dokladovať, že je schopný splatiť požadovanú minimálnu výšku kapitálu v stanovenej dobe a súčasne preukázať pôvod kapitálu.

Medzi ďalšie podmienky patrí kvalifikačná a morálna spôsobilosť osôb navrhovaných do vedenia banky, kvalitný a podrobne spracovaný program činností na najbližšie obdobie, zabezpečenie činnosti po technickej, technologickej a bezpečnostnej stránke, adekvátny kontrolný a účtovnícky systém a súhlas inštitúcie regulácie a dohľadu.

2.2.2 Základné pravidlá činnosti bánk

Základné povinnosti bánk sú v súlade s cieľmi regulácie a dohľadu a kontrola dodržiavania podmienok je hlavnou úlohou inštitúcie dohľadu. Podľa Revendu (2011, s.376) medzi základné povinnosti bánk patrí dodržiavanie primeranosti kapitálu a likvidity, úverová angažovanosť, poskytovanie informácií, rešpektovanie pravidiel ochrany pred nelegálnymi praktikami.

a Primeranosť kapitálu

Kapitál je považovaný za najvhodnejší zdroj pre krytie strát, je zdrojom ochrany banky pred insolvenciou a slúži ako jeden zo zdrojov financovania aktív. Pretože stanovenie

minimálnej výšky základného kapitálu nevrať nič o zdraví banky, je využívaný ukazovateľ kapitálovej primeranosti. Ako uvádza Cipra (2015, str. 311): „Kapitálová primeranost je založena na snahe pokrýť všetky budúci straty banky alebo investiční firmy, ktoré jsou spojené s dnešními riziky, kapitálem akcionářů (tj. vnitřními zdroji příslušné akciové společnosti).“

Basel I- Basel Capital Accord

Basel I, prvá bazilejská kapitálová dohoda so vznikom v roku 1988, bola medzinárodnou dohodou o finančných rizikách avšak týkala sa len kreditných, resp. úverových rizík. Do legislatívy EÚ bola zapracovaná v roku 1989 ako CAD I (Capital Adequacy Directives). Basel I stanovil kapitálovú primeranosť ako pomer regulačného kapitálu k rizikovo váženým aktívam, ktorý by mal byť minimálne 8%:

$$KP = \frac{Tier1 + Tier2}{RVA_{kr}}.$$

Regulačný kapitál sa skladal z kvalitného jadrového kapitálu označovaného ako Tier 1, ktorý tvorí splatený základný kapitál a rezervné fondy a z menej kvalitného dodatkového kapitálu označovaného ako Tier 2, ktorý je tvorený všeobecnými rezervami a podriadenými dlhmi. Kapitál Tier 2 mohol tvoriť maximálne polovicu celkovej hodnoty regulačného kapitálu. Rizikovo vážené aktíva tvorili súčet súčinu aktív a konkrétnych váh (0;20;50;100 %) pridelených regulačným orgánom. Do právneho systému SR boli jednotlivé druhy aktív a ich rizikové váhy zakotvené Opatrením č.2/1994¹ a sú definované v nasledujúcej tabuľke (Tabuľka 2-1 Aktíva a ich rizikové váhy).

---

¹ Opatrenie č.2/1994 z 31. januára 1994 o kapitálovej primeranosti bánk

Tabuľka 2-1 Aktíva a ich rizikové váhy

Riziková váha v %	Druh aktíva
0	pokladničné hodnoty
	pohľadávky voči vláde SR a voči centrálnym vládam v štátoch zóny A ²
	pohľadávky voči NBS a voči centrálnym bankám v štátoch zóny A
	všetky položky, ktoré sa odpočítavajú z kapitálu a z vlastného kapitálu
20	pohľadávky voči bankám so sídlom v SR a v štátoch zóny A okrem pohľadávok vo forme podriadeného dlhu
	pohľadávky voči bankám so sídlom v štátoch zóny B ³ , ktoré majú skutočnú splatnosť najviac 1 rok, okrem pohľadávok vo forme podriadeného dlhu
	pohľadávky voči medzinárodným rozvojovým bankám
	pohľadávky voči vládam územných celkov štátov zóny A, ktoré sú oprávnené určovať príjmy rozpočtu územného celku
	pohľadávky voči inštitúciám podporovaným vládou SR a centrálnymi vládami štátov zóny A
50	finančné nástroje v procese inkasa a podobné nástroje
100	náklady a príjmy budúcich období 100 všetky ostatné aktíva, ktoré nie sú uvedené vyššie, najmä:
	- majetkové podiely v bankách a pohľadávky voči bankám vo forme podriadeného dlhu okrem tých, ktoré sú odpočítané z kapitálu
	- majetkové podiely na právnických osobách, ktoré nie sú bankami, okrem tých, ktoré sú odpočítané z kapitálu
	- hmotné aktíva
	- pohľadávky voči právnickým a fyzickým osobám okrem tých, ktoré sú odpočítané od kapitálu
	- pohľadávky voči centrálnym vládam štátov zóny B
	- pohľadávky voči vládam územných celkov štátov zóny B
	- pohľadávky voči inštitúciám podporovaným centrálnymi vládami štátov zóny B,
	- pohľadávky voči bankám so sídlom v štáte zóny B, ktoré majú skutočnú splatnosť dlhšiu než 1 rok.
	- pohľadávky voči vládam územných celkov štátov zóny A, ktoré nie sú oprávnené určovať príjmy rozpočtu územného celku

Zdroj: NBS, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/legislativa/vestnik-nbs/1994/opatrenie-nbs-c-2-1994>

Tržné riziká boli do Basel I vložené na základe dodatku kapitálovej dohody o zahrnutí tržných rizík⁴. Výpočet tržných rizík bol doporučený priamo pomocou kapitálových požiadaviek, ktoré sú potrebné na krytie tržného rizika. Výpočet týchto rizík bol možný štandardnou metódou alebo metódou interných modelov VaR⁵. Vzorec pre výpočet bol upravený ako:

$$KP = \frac{Tier1 + Tier2 + Tier3}{RVA_{kr} + 12,5 \cdot KP_{tr}}$$

² Medzi štáty zóny A patria štáty OECD teda Rakúsko, Austrália, Belgicko, Kanada, Dánsko, Fínsko, Francúzsko, SRN, Grécko, Island, Írsko, Taliansko, Japonsko, Luxembursko, Nový Zéland, Nórsko, Holandsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko, Švajčiarsko, Turecko, Veľkú Britániu a USA.

³ Medzi štáty zóny B patria všetky štáty mimo zónu A a SR.

⁴ Amendment to the Capital Accord to Incorporate Market Risks

⁵ Value-at-Risk

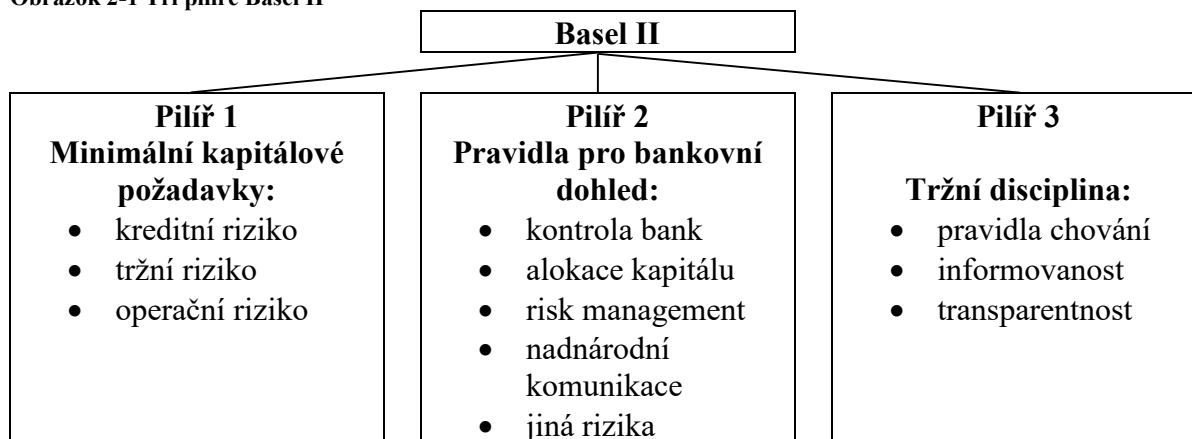

Dodatkom bol do výpočtu pridaný kapitál Tier 3, ktorý mohol byť menej kvalitný ako Tier 2, tvorený podriadeným krátkodobým dlhom a použitý len krytie tržného rizika. Hodnota kapitálu Tier 3 mohla tvoriť maximálne 250 % súčtu kapitálov Tier 1 a Tier 2 na pokrytie kapitálových požiadaviek kreditného rizika.

Basel II

Basel II, druhá bazilejská kapitálová dohoda, bol zverejnený v roku 2004, do európskej legislatívy začlenený ako direktíva CRD (Capital Requirements Directive) a pre členské štáty EÚ účinný od 1. januára 2008. V porovnaní s Basel I ponechal minimálnu hodnotu kapitálovej primeranosti na úrovni 8%, navyše zohľadnil operačné riziko a usporiadal reguláciu do troch pilierov.

Obrázok 2-1 Tři pilíře Basel II

Zdroj: CIPRA Tomáš, Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II. Praha Ekopress 2015 ISBN 978-80-87865-24-8

Prvý pilier sa týka kvalitatívnych aspektov kapitálovej primeranosti. Vzorec pre výpočet kapitálovej primeranosti je:

$$KP = \frac{Tier1 + Tier2 + Tier3}{RVA_{kr} + 12,5 \cdot (KP_{tr} + KP_{op})},$$

kde, obdobne ako pri Basel I, Tier 1 predstavuje vlastný kapitál (splatené akcie, ážiové fondy, zákonné rezervné fondy a nerozdelený zisk), Tier 2 dodatkový kapitál (všeobecné rezervy, termínovaný podriadený dlh), Tier 3 krátkodobý podriadený dlh, RVA_{kr} sú rizikovo vážené aktíva podliehajúce kreditnému riziku, ktoré je možné určiť na základe štandardizovaného prístupu alebo interného ratingu, KP_{tr} sú kapitálové požiadavky pre tržné riziko a KP_{op} sú kapitálové požiadavky pre operačné riziko.

Cipra (2015, s. 325) uvádza, že druhý pilier je založený na štyroch princípoch. Podľa nich by mal bankový dohľad:

- vyžadovať od bánk vypracovanie metodiky pre hodnotenie ich kapitálovej primeranosti pri zohľadnení rizikového profilu a predloženie stratégie na udržiavanie kapitálovej úrovne,
- preskúmať ako banky vnútorne hodnotia svoju kapitálovú primeranosť a zaistiť súlad hodnotenia s požiadavkami regulátora,
- vyžadovať podľa situácie zvýšenie kapitálovej primeranosti nad minimálnu úroveň,
- preventívne zabrániť poklesu kapitálu bánk pod minimálnu úroveň.

Účelom tretieho piliera je pravidelné zverejňovanie informácií bankami tak aby účastníci trhu mohli lepšie posúdiť jeho výkonnosť, stabilitu, existujúce riziká.

Basel III

Basel III je reakciou na finančnú krízu. Úplná implementácia tretej bazilejskej kapitálovej dohody je plánovaná na rok 2019. Jednotlivé zeme by mali postupne v rokoch 2013-2018 implementovať smernice EÚ. V júli 2013 bola vydaná Smernica o kapitálových požiadavkách CRD IV⁶ a Nariadenie o kapitálových požiadavkách CRR⁷.

b Primeranosť likvidity

Likvidita vyjadruje schopnosť plniť si v plnom rozsahu a bezodkladne v ustanovenej lehote svoje platobné záväzky. Primeranosť likvidity je založená na základe záväznej štruktúry aktív a pasív a väzieb medzi nimi. Banky sú povinné členiť položky podľa splatnosti, vývoja, zabezpečenia rezervami, druhu meny a ďalších kritérií. Rais (1999, s.21) uvádza, že tieto pravidlá predstavujú minimálne podmienky pre zabezpečenie likvidity. Pravidlami je obmedzené napríklad financovanie dlhodobých úverov z krátkodobých zdrojov. Ďalej uvádza: „Banky musí zpravidla priamo prispôsobiť štruktúru své bilance, to znamená znížiť objem niektorých svých aktív (uvěřů), nebo naopak zvýšit objem některých zdrojů (navýšit základní kapitál atd.).“ Hlavným cieľom stanovovania pravidiel likvidity je diverzifikácia rizík bankovej činnosti.

---

⁶ Capital Requirements Directive

⁷ Capital Requirements Regulation

Jílek (2013, s.183) uvádza: „Likviditou se rozumí zůstatky na mezibankovních účtech. Zejménna se takto označují zůstatky obchodních bank na rezervních účtech u centrální banky. Pro tuto likviditu se používá zvláštní pojem “rezervy bank“. Rezervy bank se skládají z rezervních požadavků a z prebytečních rezerv.“ V SR je využívaný ako synonymum pre rezervné požiadavky pojem povinné minimálne rezervy (ďalej aj PMR). Aby bola banka schopná vyplácať vklady svojich veriteľov na požiadanie, musí disponovať v každom okamihu aktívami. Pre zabezpečenie týchto aktív drží časť prostriedkov v likvidnej forme. Preto musí banka časť svojich aktív nepretržite držať v podobe vkladov v iných bankách, vkladov v centrálnej banke, alebo vo forme pokladničnej hotovosti. Ďalej uvádza, že rezervné požiadavky boli zavedené najmä ako súčasť obozretného podnikania bánk, na zabezpečenie dostatočnej likvidity, teda na pokrytie neočakávaných výberov vkladov.

Beňová (2007, s.244) uvádza delenie rezerv bánk na:

- primárne rezervy označované aj ako PMR- peňažné prostriedky úverových inštitúcií v centrálnych bankách,
- sekundárne rezervy, označované aj ako dobrovoľné rezervy- prebytok PMR nad rámec stanovenej povinnosti v podobe likvidných cenných papierov, vkladov v iných bankách.

c Pravidlá angažovanosti

Úverová angažovanosť je stanovená ako maximálne prípustný pomer pohľadávok a podsúvahových položiek bánk na kapitále bánk. Bankám sú stanovené limity voči jednému klientovi, ktorá tvorí obvykle 25% kapitálu banky, voči skupine klientom, akcionárom, zamestnancom, pobočkám a sesterským spoločnostiam a limity majetkových účastí. Pohľadávky vyššie ako 10% kapitálu banky musia byť oznamované centrálnej banke. Hlavným cieľom limitovania majetkových účastí je zabezpečenie diverzifikácie, zabránenie nadmernému investičnému riziku a nadmernej koncentrácii majetkových účastí.

d Poskytovanie informácií

Poskytovanie informácií v určitom rozsahu a v stanových termínoch je upravené v zákonoch a v nadväzujúcich predpisoch. Pravidlá regulácie upravujú taktiež spôsoby nakladania a uchovávaní informácií. Informácie môžu byť verejne dostupné, kam patria výročné správy bánk zahrňujúce bilanciu, výkaz ziskov a strát a vyjadrenie externého audítora, vlastné hodnotenie činnosti a všeobecnú stratégiu rozvoja. Neverejné informácie banky

poskytujú inštitúciám dohľad. Povinnosti a pravidlá poskytovania informácií priamo súvisia s asymetriou informácií, ktorá je jedným z dôvodov existencie regulácie a dohľadu.

e Pravidlá ochrany pred nelegálnymi praktikami

Nelegálne praktiky bánk a jej klientov by mohli ohroziť bezpečnosť a dôveryhodnosť bankového systému. Úlohou inštitúcií bankovej regulácie a dohľadu je efektívne a včas identifikovať nelegálne praktiky a spolupracovať s jednotlivými krajinami, aby sa zabránilo nadmernému prospechu zemí s liberálnejšími pravidlami ochrany. Polouček (2013, s.393) uvádza, že obmedzenie priestoru pre nelegálne praktiky je možné vytvorením čo najjednoduchšieho, transparentného a homogénneho bankového systému. Ďalej uvádza, že do nelegálnych bankových aktivít bývajú obvykle zaradené sprenevery, lúpeže, krádeže, podvody, korupcie, insider trading, pranie špinavých peňazí a iné.

S jedným z dôvodov existencie regulácie a dohľadu, ktoré sú uvedené v ďalšej časti práce, konkrétne s asymetriou informácií, súvisí pojem insider trading. Polouček (2013, s.394) uvádza, že: „Termínom insider obchody (insider trading) označujeme obchody a smlouvy, při kterých jsou využity, (resp. zneužity) neveřejné, tedy ne všem subjektům dostupné informace, kdy dochází k manipulování trhem či kdy dochází k nedostatečné ochraně investorů.“ Existencia zneužitia informácií je spojená najmä s cennými papiermi, výnimočne s inými bankovými aktivitami. Regulujúce a dohliadajúce subjektu sa v tejto oblasti zameriavajú najmä na dôverné obchody, ku ktorým dochádza pri nákupe a predaji cenných papierov na burzách.

Medzi nelegálneho činnosti v oblasti finančného trhu je zaradované aj pranie špinavých peňazí, t.j. uvedenie takých peňazí do obehu, ktoré pochádzajú z nezákonnej činnosti. Ako uvádza Polouček (2013, s.406) problémom je vymedzenie činností, ktoré spôsobujú následné označenie peňazí za špinavé. Vo všeobecnosti sa do nelegálnych činností zaraďuje terorizmus, obchod s drogami, so zbraňami, nepovolené zamestnanie osôb a iné. Na dnešnom finančnom trhu existuje celá rada rôznych postupov pri praní špinavých peňazí. V rámci ochrany proti praniu špinavých peňazí spolupracujú banky, finančné inštitúcie, orgány polície, colnej správy a iné, pričom je nutná ich koordinácia. Vzhľadom na prepojenosť finančných trhov je nutná spolupráca orgánov a inštitúcií aj na medzinárodnej úrovni. Pavlát (2008, s.37) uvádza: „Základní možností omezení těchto činností je zrušení anonymních kont a stanovení limitů pro ohlašovací povinnost bank při hotovostních operacích. Podle mezinárodních úmluv mohou banky odstoupit od bankovního tajemství při podezření na praní špinavých peněz.“

2.2.3 Povinné poistenie vkladov

Hlavným zmyslom povinného poistenia vkladov je ochrana vkladateľov, ktorí nemajú ani nemôžu mať dostatok informácií nutných k posúdeniu kvality a rizikovosti banky. Vykonáva sa prostredníctvom špecializovanej poisťovne alebo poistného fondu, ktorý znižuje mieru rizika investícií povinným poistením vkladov, kompenzuje straty vkladateľov pri úpadku banky a to čiastočne alebo úplne. Kompenzáciou strát sa zvyšuje dôveryhodnosť a konkurencieschopnosť bánk oproti nebankovým inštitúciám, znižujú sa negatívne dôsledky asymetrie informácií a pravdepodobnosť runov na banky.

Hlavnými nákladmi je poistné platené bankami, negatívnymi prejavmi sú morálny hazard a nepriaznivý výber. Morálny hazard sa prejavuje v zvyšovaní rizikovosti operácií zo strany vkladateľov aj bánk. Vkladatelia nemusia rozlišovať medzi dobrou a zlou bankou, nevolia banku podľa dôveryhodnosti ale hlavným kritériom sú ponúkané úrokové sadzby z vkladov. Pritom platí, že čím vyššie úrokové sadzby banky ponúkajú, tým rizikovejšie operácie budú uskutočňovať. Straty poistených vkladateľov hradí poisťovňa, takže rizikovejších operácií sa nemusia báť ani banky. Proti morálnemu hazardu pôsobí skutočnosť, že straty bánk sú hradené najmä z vlastného kapitálu a to do výšky vlastníckych podielov akcionárov. Ďalším pôsobiacim vplyvom je „efekt renomé“- banka si nedovolí príliš hazardovať aby nestratila reputáciu. Nepriaznivý výber je spojený so vstupom rizikových subjektov s vyššou pravdepodobnosťou úpadku, ktoré sa orientujú na vysoko rizikové operácie, do bankovníctva. Zníženie tohto rizika je možné bariérami vstupu do bankovníctva podmienkami pre udelenie licencie či postihmi členov vedenia a akcionárov pri úpadku banky.

Ak klesá poistná ochrana, úmerne klesá aj miera morálneho hazardu a nepriaznivého výberu zo strany vkladateľov ale súčasne sa zvyšuje riziko hromadných výberov vkladov z bánk. Trúchly uvádza: „Ak by neexistovalo zabezpečenie bankových depozit, mohla by zhoršená kvalita bankových aktív vyvolať útok vkladateľov na banku s cieľom získať svoje peniaze ešte pred prípadným krachom banky.“ Run na jednu banku by v dôsledku existencie asymetrie informácií mohol vyvolať hromadný výber v ostatných bankách a následne ohroziť celý finančný sektor. Poistenie sa týka vkladov fyzických osôb, právnických osôb, vkladov v domácej aj zahraničnej mene, vrátane úrokov.

2.3 Pre a proti bankovej regulácii a dohľadu

Názory či a do akej miery je vhodné regulovať bankovú sféru sú v značnej miere odlišné. Nakoľko sa finančné trhy nachádzajú v neustálom dynamickom rozvoji, obdobnému rozvoju by nemal zaostávať ani regulačný a dohľadací systém. Podľa Pavláta (2010, s.23) by vo všeobecnosti regulácia finančného trhu nemala brániť konkurencii, deformovať cenotvorbu na trhu a brzdiť inovačný proces.

Kašparovská (2006, s.36) uvádza nutnosť administratívnej regulácie z dôvodu existencie tržných zlyhaní vo forme asymetrie informácie, systémového rizika, zneužitia trhu a zneužitia dominantného postavenia na trhu. Podľa Revendu (2001, s. 363) dôvody pre určitú mieru regulácie je možné hľadať v špecifickosti bankových inštitúcií, asymetrii informácii, poklese sprostredkovania a menovej politike. Pavlát (2010, s.11) uvádza, že ďalej do všeobecných dôvodov ekonomická teória radí ochranu spotrebiteľa, obmedzenie sily oligopolu a monopolu, ochranu verejnosti pred kriminalitou a obmedzenie negatívnych dôsledkov externalít.

2.3.1 Špecifickosť bankových inštitúcií

Obrázok 2-2 Špecifické rysy bank

Banky	Emise bezhotovostných peňazí
	Zabezpečovanie platebného styku
	Především cizí zdroje- vklady
	Především střednědobá a dlouhodobá aktiva a krátkodobá pasiva
	Úpadky mají horší důsledky než úpadky nebankových institucí
	Potenciálně vysoká ziskovost
	Podněty pro nadměrnou rizikovost operací

Zdroj: REVENDA Zbyněk, *Centrální bankovníctví. 2. vydání. Praha: Management Press, NT Publishing, s. r. o., 2001*

Nakoľko banky sú akciovými spoločnosťami, ich hlavným cieľom je rast tržnej hodnoty (cieľmi neodlišujú od iných nebankových inštitúcií), špecifickosť je potrebné hľadať v predmete činností bánk. Odlišnosti existujú kvôli skutočnostiam, že banky emitujú bezhotovostné peniaze a zaisťujú platobný styk, čím ovplyvňujú množstvo peňazí v obehu. Je potrebné aby regulujúce a dohliadajúce subjekty dohliadali na dodržiavanie pravidiel aktívnych

obchodov bánk, pravidiel fungovania a ochrany, stanovovali povinnosti účastníkov. Banky používajú investované peniaze, cudzie finančné zdroje tvoria prevažnú časť zdrojov bánk a preto banková regulácia stanovuje povinné poistenie vkladov a potrebnú likviditu bánk-schopnosť splniť svoje záväzky. Ziskovosť peňažnej oblasti môže priťahovať podnikateľov s nečestnými úmyslami. Úpadky bánk majú horšie následky pre chod ekonomiky ako úpadky iných firiem, mohli by ovplyvniť vkladateľov čo by sa prejavilo v zastavení rastu vkladov, príp. vzniku hromadných výberov. S ohľadom na úpadky bánk a následné ohrozenie stability finančného sektoru je regulovaný vstup do bankovníctva a rizikovosť bankových obchodov. Odporcovia môžu zastávať názor, že bankové činnosti sú odlišné práve v dôsledku vysokej miery bankovej regulácie a dohľadu, ktorá deformuje tržné prostredie, obmedzuje konkurenciu a to napríklad stanovením pravidiel nutných pre vstup do bankového sektoru. Ďalej môžu tvrdiť, že tržné prostredie by samo zabezpečilo kvalitu platobného styku a pokles morálneho hazardu či nepriaznivého výberu.

2.3.2 Asymetria informácií

Investori nemajú možnosti dostatočne posúdiť zdravie a silu banky, nemusia disponovať dostatočným vzdelaním na ohodnotenie rizika súvisiaceho s finančným produktom, čím narastá rizikovosť. Na základe ovplyvňovania formou reklám, propagácií môže byť spotrebiteľ do určitej miery zmanipulovaný a nemusí dostať výrobok alebo službu zodpovedajúcu jej cene. Inštitúcie regulácie a dohľadu prispievajú k znižovaniu asymetrie informácií a to tým, že udeľujú povinnosť bankám zverejňovať údaje o vlastnej činnosti, informovať klientov o rizikách spojených s finančnými produktmi. Zo strany odporcov môže nastať argument, že tržné prostredie by donútilo banky poskytovať základné informácie a že ochrana vkladateľov vedie k rozhodovaniu sa uloženia prostriedkov podľa výšky úrokových sadzieb a nie podľa rizikovosti banky.

2.3.3 Pokles sprostredkovania

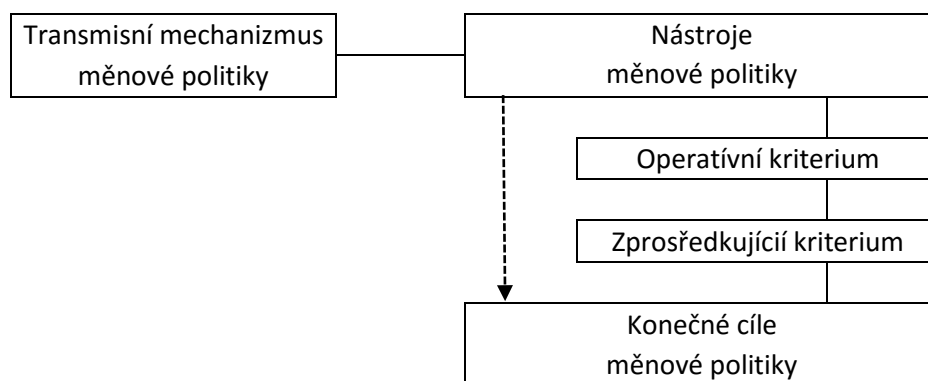
Pokles sprostredkovania znamená znižovanie podielu bankových inštitúcií na sprostredkovaní finančných transakcií v ekonomike, z poklesu sprostredkovania teda vyplýva rastúci podiel nebankových subjektov na trhu. Zástancovia bankovej regulácie a dohľadu tvrdia, že proces poklesu sprostredkovania je možné spomaliť zákazom prijímania primárnych vkladov nebankovými inštitúciami- bránením tvorby bezhotovostných vkladov a ich multiplikácií mimo bankový sektor. Spomalenie je podľa zástancov možné vytváraním výhod bánk oproti nebankovým inštitúciám, existenciou poistenia vkladov či veriteľa poslednej inštancie. Strana

odporcov bankovej regulácie a dohľadu tvrdí, že práve poistenie vkladov, či povinné minimálne rezervy, ktoré zvyšujú náklady bankových inštitúcií a vytvárajú konkurenčnú nevýhodu, môže spôsobiť straty menším bankám a tým straty veriteľov bánk vo forme uložených prostriedkov. Ďalším argumentom odporcov môže byť, že pomoc veriteľa poslednej inštalácie znižuje obozretnosť bánk a zvyšuje riziko.

2.3.4 Účinnosť menovej politiky

Menovú politiku je možné charakterizovať ako politiku meny a peňazí. Iša (2004, s.49) uvádza: „Menová politika, ktorá zahŕňa predovšetkým regulovanie ponuky peňazí, úrokových sadzieb a bankového systému, predstavuje popri fiškálnej politike druhý hlavný nástroj (pilier) makroekonomickej politiky. Zmeny v menovej a vo fiškálnej politike, ktoré sledujú jeden alebo viac makroekonomických cieľov, ovplyvňujú úroveň celkových rozpočtových výdavkov, tempo ekonomického rastu, objem a zloženie outputu, cenovú stabilitu a vonkajšiu ekonomickú rovnováhu.“ Transmisný mechanizmus, teda proces na ktorom je založená menová politika, ako ho opisuje Revenda (2011, s. 70) znázorňuje nasledujúci obrázok.

Obrázok 2-3 Transmisní mechanizmus měnové politiky v tržní ekonomice

Zdroj: REVENDA, Zbyněk: Centrální bankovníctví. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

Z obrázku vyplýva, že centrálna banka nemá priamy vplyv nemá priamy vplyv na konečné ciele menovej politiky. Ďalej uvádza, že dosiahnutie cieľov je podmienené:

- schopnosťou centrálnej banky ovplyvniť svojimi nástrojmi operatívne kritérium,
- stabilnými alebo dopredu odhadnuteľnými väzbami medzi vývojom operatívneho a sprostredkujúceho kritéria,
- stabilnými alebo dopredu odhadnuteľnými väzbami medzi sprostredkujúcim kritériom a cieľmi menovej politiky.

Existencia uvedených väzieb komplikuje proces menovej politiky a môže znižovať jej účinnosť. Ako tvrdí Revenda (2011, s.69): „V obehu sa nachádzajú vedľa hotovostných peňazí i bezhotovostné peniaze, jejichž podíl je výrazně vyšší, objevují se stále nové finanční instrumenty, fantastický rozvoj zaznamenává telekomunikační a výpočetní technika, dochází ke vzájemnému „prorůstání“ jednotlivých národních ekonomik.“

Základ pre tvrdenie odporcov regulácie a dohľadu tvorí najmä spochybňovanie účinnosti menovej politiky, či už z dôvodu existencie komplikovaných väzieb medzi nástrojmi a cieľmi, nárastu poklesu sprostredkovania, finančných inovácií či na základe argumentu, že centrálna banka sú závislé na politických rozhodnutiach.

2.3.5 Ostatné

V literatúre (Babouček, str.390-391) sú uvádzané aj ďalšie argumenty proti bankovej regulácii. Medzi základné, ktoré však tvoria skôr podnety k úprave pravidiel a zefektívneniu regulácie a dohľadu, patrí:

- rast nestability, ktorá vychádza z neistoty o zmene bankových pravidiel,
- vysoké náklady na dohľad premietajúce sa v zdražovaní bankových produktov alebo v poklese ziskovosti bánk,
- nevhodnosť, obchádzanie a nedodržiavanie pravidiel,
- zavedenie pravidiel ako cesta k rizikovejším operáciám.

Námietkami proti vyššie uvedeným tvrdeniam sú argumenty, že zmeny pravidiel sú s bankami diskutované a včas im oznamované, vysoké náklady je nutné porovnávať s výnosmi regulácie a dohľadu, medzi ktoré patrí bezpečnosť, dôveryhodnosť a efektívnosť systému, snaha vyhnúť sa regulácií a dohľadu vedie k finančným inováciám, atď.

2.4 Ciele bankovej regulácie a dohľadu

Vo všeobecnosti medzi základné ciele patrí najmä zabezpečovanie makroekonomickej rovnováhy a stability pomocou rozpočtovej a menovej rovnováhy a efektívnosť, bezpečnosť, dôveryhodnosť finančného systému.

Podľa Revendu (2011, s. 104) môžeme ciele špecifikovať do šiestich konkrétnejších cieľov regulácie a dohľadu, ktorými sú

- podpora efektívneho vykonávania menovej politiky vhodnými základnými pravidlami činnosti bánk,

- zaistenie spoľahlivosti, dôveryhodnosti a bezpečnosti bankového systému aby nedochádzalo k poruchám finančného systému,
- podpora efektívnosti fungovania bankového systému, teda stanovenie pravidiel tak, aby nebránili vývoju bankovej sféry,
- zaistenie potrebných informácií pre investorov,
- zaistenie základnej úrovne ochrany investorov, najmä vo forme povinného poistenia vkladov a
- zaistenie základnej úrovne ochrany bankového systému pred nelegálnymi praktikami.

Jeník (2011, s.33-34) delí ciele podľa skutočnosti, či ide o dohliadajúci alebo regulujúci orgán. Medzi ciele dohliadajúcich orgánov patrí:

- kontrola dodržiavania noriem formou dohľadu na diaľku a dohľadu na mieste,
- kontrola dodržiavania podmienok stanovených v licencií,
- ukladanie sankcií a opatrení k náprave,
- preventívny dohľad,
- kontrola finančných transakcií, opatrení proti legalizácii výnosov z trestnej činnosti a financovaní terorizmu,
- spolupráca s ostatnými inštitúciami.

Ciele regulujúcich orgánov sú:

- vydávanie predpisov, vyhlášok, opatrení, metodických usmernení,
- stanovenie pravidiel pre udeľovanie licencie,
- udeľovanie licencií a ich modifikácia,
- spolupráca s ostatnými inštitúciami.

Medzi spoločné ciele zaraďuje:

- dosiahnutie stability a rozvoja finančného trhu,
- zaistenie funkčného a dôveryhodného platobného systému,
- ochrana spotrebiteľa.

Polouček (2013, s.303) uvádza: „Cíle bankovní regulace a dohledu jsou dnes obvykle formulovány velmi široce, zahrnují však především podporu finanční stability, ochranu vkladatelů a spotřebitelů, omezení informační asymetrie i morálního hazardu a mají napomáhat (v žádném případě nebránit) vytváření stabilního, efektivního a transparentního finančního systému“.

Ciele sa navzájom ovplyvňujú a môžu medzi nimi nastať rozpory. Rozpory sa týkajú napríklad morálneho hazardu, pri ktorom investori nevyhľadávajú málo rizikové banky ale banky s najvyššími úrokovými sadzbami. Banky poskytujúcu vyššie úrokové sadzby, podstupujú vyššie riziko a vkladatelia kvôli existencii povinného poistenia vkladov morálne hazardujú. K nadmernej rizikovosti bánk a zníženiu bezpečnosti bankového systému môže viesť úverová pomoc centrálnej banky ohrozeným bankám, ktoré vnímajú pomoc ako istotu. Na druhej strane existencia veriteľa poslednej inštancie je možnosťou záchrany banky a tým podporenia udržania stability finančného sektoru.

3 Vstup Slovenska do Európskej únie a Európskej menovej únie

Slovensko sa v podstate od získania samostatnosti v roku 1993 pokúšalo začleniť do Európskej únie. Od roku 1998, po skončení obdobia politickej nestability, sa Slovenská republika začala približovať k štandardom Európskej únie a 1. mája 2004 sa stala členom EÚ. Prvá časť kapitoly je venovaná základom európskej integrácie z pohľadu regulácie a dohľadu a ďalšie časti vplyvu EÚ na reguláciu a dohľad SR.

3.1 Európska integrácia

Jílek (2009, s.142) uvádza: „Do počátku 70. let se regulace finančních institucí (zejména bank) považovala za okrajovou záležitost. Avšak krachy bank, rust mezinárodního uvěřování a vznik bank s mezinárodní aktivitou, které provádějí svou činnost celosvětově, přinutilo regulační a dohledové orgány, aby svou činnost koordinovaly.“

Harmonizácia právnych systémov jednotlivých zemí znamená vylúčenie protikladov medzi národnými zákonodarstvami a je považovaná za metódu zbližovania a koordinácie. Nástrojmi harmonizácie sú smernice ES a normy. Smernice stávajú sa súčasťou členského štátu ES po ich transpozícií, ktorá je povinná. Pri transpozícií platí zásada „minimálnej harmonizácie“. Barth, Caprio a Levine (2006, s.) uvádzajú ako dôvod pre existenciu tejto harmonizácie dilemu medzi úplnou harmonizáciou, ktorá by mohla dusiť prospešnú konkurenciu a rozdielnymi štandardami, ktoré by mohli podporovať nadmerne rizikové medzinárodné finančné trhy. Minimálna harmonizácia znamená, že vnútroštátna norma členského štátu nesmie byť miernejšia než smernica ES. Na rozdiel od smerníc, normy vydané v rámci EÚ sú povinné pre členské štáty ihneď po prijatí, bez nutnosti ich transpozície do vnútroštátnych predpisov.

Schválenie Bielej knihy o príprave asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Únie prebehlo v júni 1995. Účelom bola pomoc pridruženým zemiam pri splňaní požiadaviek jednotného vnútorného trhu EU, ktorý je definovaný v Zmluve o ES ako oblasť bez vnútorných hraníc so zaručeným voľným pohybom tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Z dôvodu plánovania SR vstúpiť do EÚ bola vytvorená podmienka implementácie smerníc EÚ. Biela kniha rozdelila prijímanie smerníc na dve etapy. Poradie prijímania smerníc nebolo záväzné, krajiny nemusia postupovať podľa návodu daného Bielou knihou ale smernice môžu implementovať v postupnosti podľa vlastného uváženia. Smernice prvej etapy tvoria základné princípy, podmienky a postupy, podmieňujú fungovanie finančného trhu. Do prvej

etapy patrí napríklad Smernica Rady č.77/780/EHS (ďalej aj Prvá banková smernica)⁸, 89/299/EHS⁹, 89/647/EHS¹⁰, 94/19/EHS¹¹, 91/308/EHS¹². Smernice druhej etapy sa týkajú ukončenia harmonizácie právnych predpisov, dovŕšenia prechodu jednotlivých subjektov na medzinárodné štandardy, zaraďuje sa sem Smernica Rady č.89/646/EHS (ďalej aj Druhá banková smernica)¹³, 86/635/EHS¹⁴ a iné.

Prvá banková smernica sa dá považovať za začiatok integrácie bankového trhu EÚ. Jej cieľom je odstránenie prekážok pri poskytovaní cezhraničných služieb a pri zriaďovaní pobočiek. Súčasťou smernice je definícia úverovej inštitúcie, podmienky pre zahájenie činnosti pobočky úverovej inštitúcie v inom členskom štáte, požiadavky pre udelenie bankovej licencie, postup spolupráce medzi orgánmi dohľadu v členských zemiach, vzťahy členských štátov k tretím zemiam.

Druhá banková smernica posilňuje liberalizačné kroky prvej smernice. Cieľom je odstránenie prekážok, predovšetkým formou vzájomného uznávania bankových licencií na území členských štátov EÚ- princíp jednej licencie. Udáva princíp kontroly nad bankami domovským členským štátom, pričom predpokladá spoluprácu inštitúcií bankových dohľadov.

Tretia banková smernica, Smernica Post BCCI alebo Smernica 95/26/ES, ktorá mení a dopĺňa Smernice č.77/780/EHS, 89/646/EHS, 73/239/EHS, 92/490/EHS, 79/267/EHS, 92/96/EHS, 93/22/EHS a 85/611/EHS, upravuje oblasť celého finančného trhu- oblasť bankovníctva, poisťovníctva, kapitálového trhu a zavádza zásady obozretného podnikania.

3.2 Vplyv EÚ na reguláciu a dohľad SR do roku 2004

Rok 1993, ako rok vzniku samostatnej Slovenskej republiky, bol rokom sformovania bankového sektoru SR a základným rokom pre overenie schopnosti NBS zvládnuť pozíciu centrálnej banky. V tomto roku sa začala formovať aj banková regulácia a dohľad SR. Spočiatku, s výnimkou bankového sektoru, nebol finančný trh SR regulovaný ani

---

⁸ Prvá smernica Rady ES z 12. decembra 1997 č.77/780/EHS o koordinácii zákonov, nariadení a správnych predpisov vzťahujúcich sa k zriaďovaniu a prevádzkovaniu obchodných činností úverových inštitúcií

⁹ Smernica Rady zo 17. apríla 1989 č.89/299/EHS o vlastných fondoch úverových inštitúcií

¹⁰ Smernica Rady ES z 18.decembra 1989 č.89/647/EHS o koeficiente platobnej schopnosti úverových inštitúcií

¹¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ z 30.mája 1994 č.94/19/ES o systémoch ručenia vkladov

¹² Smernica Rady ES z 10.júna 1991 č.91/308/EHS o prechádzaní zneužitia finančného systému k praniu peňazí

¹³ Druhá smernica Rady ES z 15.decembra 1989 č.89/646/EHS o koordinácii zákonov, nariadení a administratívnych predpisov vzťahujúcich sa na zriaďovanie a uskutočňovanie činností úverových inštitúcií, ktorou sa mení a dopĺňa smernica č.77/780/EHS

¹⁴ Smernica Rady ES z 8.decembra 1986 č.86/635/EHS o ročných účtových závierkach a konsolidovaných účtových závierkach bánk a iných finančných inštitúcií

dohliadaný žiadnou nezávislou inštitúciou, neskôr sa týmito činnosťami začalo zaoberať Ministerstvo financií.

Základnou úlohou NBS bolo vytvorenie a stabilizovanie meny a pokračovanie vo vytváraní a formovaní ekonomického a podnikateľského prostredia pre sústavu komerčných bánk. Hodnotenie v roku 1993 vychádzalo z Opatrení Štátnej banky česko-slovenskej, platných pre rok 1993 a stanovených na základe Zákona č. 22/1992 o Státní bance československé. § 48 stanovoval výkon bankového dohľadu SBČS nad činnosťou bánk a nad bezpečným fungovaním bankového systému a nad činnosťou iných osôb než bánk s povolením podľa zvláštnych zákonov. Bankový dohľad zahŕňal:

- posudzovanie žiadostí o udelenie povolenia pôsobiť ako banka podľa Zákona č.21/1992 Sb.,
- dohľad nad dodržiavaním podmienok,
- kontrolu dodržiavania právnych predpisov a opatrení vydaných SBČS a iných zákonov,
- ukladanie opatrení k náprave a pokút pri zistení nedostatkov.¹⁵

Príprava SR na vstup do EÚ bola dôvodom sústredenia aktivít bankového dohľadu na harmonizáciu právneho prostredia, vytvorenia súladu legislatívy s direktívami Európskej komisie. Zoznam vykonávaných činností bol do zákona č.21/1992 o bankách prevzatý z druhej bankovej smernice. Zoznam bol upravený a zosúladený s Obchodným zákonníkom, Devízovým zákonom a Zákomom o investičných spoločnostiach.

Úsek regulácie a dohľadu neovplyvňovali len legislatívne zmeny, zámerom NBS bolo dosiahnutie štandardu Bazilejského výboru pre bankový dohľad a preto začala upravovať bankovú činnosť pomocou opatrení o kapitálovej primeranosti, úverovej angažovanosti, likvidite a devízovej pozícií bánk. Horvátová (2004, str. 137) uvádza, že k najväčším problémom slovenského bankového sektoru v oblasti spĺňania európskeho štandardu patrilo nedodržiavanie kapitálovej primeranosti, nedostatok dlhodobých finančných zdrojov, existencia zlých úverov, prevládajúce štátne vlastníctvo v najväčších bankách.

Z dôvodu prispôsobenia sa spomínanému štandardu Bazilejského výboru Banková rada zrušila opatrenia o obozretnom podnikaní bánk vydané ŠBČS a 31. januára 1994 schválila nové opatrenia o obozretnom podnikaní bánk, ktoré boli uverejnené v Zbierke

---

¹⁵ Zákon č.22/1992 o Státní bance československé

zákonov SR a nadobudli účinnosť 18. februára 1994. Nadobudnutím účinnosti boli pre banky vytvorené prísnejšie podmienky, bola sledovaná obozretnosť pobočiek zahraničných bánk a cieľom bolo postupné ozdravenie bankového sektoru.

§13 Opatrenia NBS č.3/1994 o kapitálovej primeranosti bánk stanovil záväzné limity kapitálovej primeranosti- do 31. decembra 1994 vo výške najmenej 6,75%, do 31.decembra 1995 7,25% a do 31. decembra 1996 najmenej 8%. Po dosiahnutí limitu 8% je banka povinná túto výšku udržiavať.¹⁶ Z dôvodu zmeny metodiky výpočtu nie je možné porovnávať zmeny tohto ukazovateľa za jednotlivé roky, je možné iba zhodnotenie splnenia, resp. nesplnenia minimálnej požadovanej hodnoty. Limit za rok 1994 nebol dodržaný Konsolidačnou bankou, zrejme z dôvodu vysokého objemu rizikových aktív. Napriek výnimke vo výpočte kapitálovej primeranosti pre transformujúce sa banky, tieto banky limit v roku 1995 nedodržali (VÚB, a. s., IRB, a. s., SLSP, a. s.). Napriek prijatiu podriadených dlhov (VÚB, a. s., – 3,2 mld. Sk, SLSP, a. s., – 2, 65 mld. Sk a IRB, a. s., – 200 mil. Sk) a uplatnenia výnimky pre výpočet kapitálovej primeranosti, limit splnila len SLSP a.s. (z transformujúcich sa bánk) a to vo výške 8,30%. Záväzné limity boli všetkými ostatnými bankami splnené.¹⁷

Na základe Opatrenia č.1/1994 bola zvýšená požiadavka na základné imanie banky a pobočky zahraničnej banky, povinné na udelenie bankovej licencie, z 300 mil. Sk na 500 mil.Sk.¹⁸

Dňa 3. 3.1995 vstúpilo do platnosti Opatrenie č. 3 zverejnené vo Vestníku NBS čiastka 4/1995, účelom ktorého je ustanovenie jednotných pravidiel vykazovania a oceňovania pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk, ktoré majú zohľadňovať riziká strát v nich obsiahnuté.¹⁹

V nasledujúcich rokoch bol viackrát novelizovaný Zákon č.21/1992 Zb. o bankách. Zmeny posilnili funkciu bankového dohľadu, zaviedli dvojstupňové povoľovacie konanie, zmenili spôsob udeľovania bankovej licencie, zaviedli povinnosť prelicencovania existujúcich bánk a zahraničných bánk. Zvýšilo sa posudzovanie záujemcov o vstup do bankového sektoru

---

¹⁶ Opatrenie č.3/1994 z 31.januára 1994 o kapitálovej primeranosti bánk

¹⁷ TKÁČOVÁ, Dana: Vývoj, reštrukturalizácia a privatizácia. Biatec, 2001, roč. 9, č. 9, s.11-13. ISSN 1335-0900. Dostupné: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/tkac2.pdf

¹⁸ Opatrenie č.1/1994 Národnej banky Slovenska zo dňa 17.decembra 1994 ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Štátnej banky česko-slovenskej z 15. februára 1992, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka, ako aj minimálnu výšku základného imania, ktorá je podmienkou pre udelenie povolenia a náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka pobočke zahraničnej banky, ako aj minimálnu výšku poskytnutého kapitálu, ktorá je podmienkou pre udelenie povolenia

¹⁹ Opatrenie č.3/1995 Národnej banky Slovenska zo dňa 3. marca 1995, o Pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a pre tvorbu zdrojov na krytie týchto rizík

a to kontrolou kvality zámerov podnikania, čitateľnosti a transparentnosti cieľov a kontrolou pôvodu a veľkosti základného kapitálu. Novelou bola uložená povinnosť audítorom informovať NBS o skutočnostiach, ktoré by mohli ohrozovať činnosť banky.²⁰ Zákon vytvoril právne predpoklady na založenie Registru bankových úverov a záruk, ktorý bol zavedený v 1. augusta 1997, čím sa Slovenská republika zaradila medzi krajiny, v ktorých už bola do určitej miery eliminovaná možnosť poskytovania rizikových úverov a zvýšená bezpečnosť podnikania v bankovej oblasti.

V roku 1996, na základe Zákona NR SR č.118/1996 Z.z.²¹, vznikol Fond ochrany vkladov. Medzi hlavné dôvody vypracovania novej právnej úpravy ochrany vkladov v Slovenskej republike ako jednej z inštitútov regulácie činnosti bánk a pobočiek zahraničných bánk možno uviesť:

- zabezpečenie rovnakej ochrany vkladateľov vo všetkých bankách a pobočkách zahraničných bánk,
- upevnenie dôveryhodnosti a stability bankového systému,
- vytvorenie rovnakých podmienok pre hospodársku súťaž bánk a pobočiek zahraničných bánk.

Zákon bol tvorený tak aby harmonizoval so Smernicou č.94/19 Európskeho parlamentu a Rady²² a tak aby bol kompatibilný so systémami krajín EÚ. Limit vyplácania náhrady za nedostupný vklad bol stanovený vo výške tridsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy a dá sa považovať za postupné približovanie sa limitu 20000 ECU vyplývajúceho z vyššie uvedenej smernice.

Časť druhej bankovej smernice bola implementovaná prostredníctvom Opatrenia č.5/1998²³, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky a spôsob preukazovania splnenia podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka.

Novelizácie zákona o bankách z roku 1998 sa týkali najmä odporúčaní z predvstupových rokovaní s OECD. Na základe novelizácie bolo vypustené kritérium ekonomickej účelnosti pri posudzovaní udelenia bankovej licencie, proces povoľovania nových

---

²⁰ Zákon NR SR č.58/1996 Z.z.

²¹ Zákon NR SR č.118/1996 Z.z. o ochrane vkladov

²² Smernica č.94/19 Európskeho parlamentu a Rady z 30. mája 1994 o systémoch ochrany vkladov

²³ Opatrenie č.5/1998 NBS z 5. júna 1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky a spôsob preukazovania splnenia podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka

bánk a pobočiek zahraničných bánk bol zjednodušený na jednostupňové konanie, hranice sledovania zmien v akcionárskej štruktúre existujúcich bánk boli upravené v súlade so smernicami.²⁴

V nadväznosti na harmonizáciu a aproximáciu legislatívy SR s právom EÚ sa prejavila potreba zvýšiť účinnosť regulačného rámca finančného trhu v SR. Zákon č.329/2000 Z.z o Úrade pre finančný trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý bol prijatý v septembri 2000, účinný od 1. novembra 2000, zriadil štátny Úrad pre finančný trh vystupujúci ako štátny dozor na kapitálovom trhu a trhu poisťovníctva.²⁵

Z dôvodu, že Ústava SR ako jediná môže garantovať nezávislosť NBS ako centrálnej banky a zaviesť právo vydávať všeobecne záväzné predpisy bol dňa 23. februára 2001 prijatý ústavný zákon č.90, ktorým sa mení a dopĺňa Ústava SR č.460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Tento zákon posilňuje postavenie NBS ako nezávislej centrálnej banky a umožňuje jej legislatívnu iniciatívu.²⁶ Pridanie práva legislatívnej iniciatívy bolo zahrnuté do Ústavy SR na základe ustanovenie článkov 109 a 110 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a článkov 14 a 34 Protokolu o Štatúte Európskeho systému centrálnych bánk a ECB. Ustanovenia stanovujú právo ECB ako centrálnej banky vydávať všeobecné záväzné právne predpisy a zlučiteľnosť právneho postavenia centrálnych bánk s právnym postavením ECB.

Novelizovaný zákon o NBS, účinný od 1.mája 2001 a obsahujúci úpravy pre splnenie požiadaviek EÚ na postavenie národných centrálnych bánk, umožnil nezávislý postup a rozhodovanie v prvom stupni konania a pri výkone bankového dohľadu, vymedzil jednotlivé činnosti bankového dohľadu, zrušil štátny dozor v bankovníctve a vymedzil právomoci a zodpovednosti vykonávateľov bankového dohľadu, zosúladiť slovenskú legislatívu s právnymi ustanoveniami EÚ.²⁷ Novelý Ústavy SR a zákona o NBS sú úpravami pôvodného zákona, ktorý necharakterizoval NBS ako centrálnu banku.²⁸

Nový zákon o bankách začal byť vytváraný z dôvodu splnenia požiadaviek OECD, na základe požiadavky zosúladenia zákona o bankách s právom ES, najmä so Smernicou

---

²⁴ Novela č.44/1998 zákonov o bankách a o Zbierke zákonov

²⁵ Zákon č.329/2000 Z.z. o Úrade pre finančný trh

²⁶ Ústavný zákon č.90, článok 56)

²⁷ Zákon č.149/2001 zo 6. apríla 2001, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov

²⁸ Hrčka, Štefan. Novelizované postavenie a činnosť Národnej banky Slovenska, 2001. Biatec, roč.9, č.10. s.5-6 ISSN 1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/hrcka.pdf

Európskeho parlamentu a Rady č. 12/2000²⁹ a so smernicou Rady č.93/6³⁰, a na základe vytvorenia právneho predpokladu na uplatnenie bazilejských základných princípov pre efektívny bankový dohľad, ktoré boli stanovené Bazilejským výborom pre bankové dohľady v roku 1997. Nový zákon o bankách č. 483/2001 Z.z. bol účinný od 1.1.2002. Okrem iného bolo jedným z hlavných cieľov zohľadnenie európskych bankových smerníc. Posilnil postavenie NSB pri výkone bankového dohľadu, zosúladiť legislatívu, zohľadnil odporúčania SB a MMF. Novelizovaný zákon určuje požiadavky na činnosť bánk a pobočiek zahraničných bánk, na ich obozretné podnikanie, charakterizuje nápravné opatrenia pri nedodržaní obozretného podnikania, zvyšuje zodpovednosť členov dozorných rád a štatutárnych orgánov na negatívny hospodársky vývoj v bankách. Zákon upravuje výkon bankového dohľadu na individuálnom aj konsolidovanom základe, ich vzájomné vzťahy. Konsolidovaný dohľad zahŕňa sledovanie a reguláciu rizík konsolidovaných celkov, ktorých súčasťou je banka. Zákon umožnil NBS postihovať banku konsolidovaného celku za poškodzovanie záujmov vkladateľov a udeliť pokutu nebankovému subjektu za neumožnenie kontroly na mieste, príp. za odmietnutie poskytnutia informácií. Umožňuje výmenu informácií medzi inštitúciou bankového dohľadu a orgánmi dozoru nad zvyškom finančného trhu.³¹ Nový zákon o bankách obsahuje na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy všeobecné ustanovenia o bankovom dohľade. Zákon tiež jednoznačne upravuje, že problémy medzi bankami alebo pobočkami zahraničných bánk a ich klientmi nepodliehajú bankovému dohľadu. Takéto spory majú byť riešené súdmi alebo inými príslušnými subjektmi, napríklad rozhodcovskými súdmi.

32

3.3 Vplyv EÚ na reguláciu a dohľad SR po roku 2004

Vstupom SR do EÚ v máji 2004 vznikla povinnosť implementovať európsku legislatívu do slovenského právneho systému a to z dôvodu existencie pravidiel jednotného vnútorného trhu (voľný pohyb tovaru, voľný pohyb osôb, slobodné poskytovanie služieb, voľný pohyb kapitálu). Prebratie platných smerníc a rámcových rozhodnutí ku dňu vstupu SR do EÚ vyplýva z Aktu o podmienkach pristúpenia³³.

²⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 12/2000 o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií

³⁰ Smernica Rady č.93/6 o kapitálovej primeranosti investičných firiem a úverových inštitúcií v znení neskorších zmien

³¹ Zákon č.483/2001 o bankách

³² Dôvodová správa k zákonu 483/2001 Z.z. Dostupné z: <http://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2001/483-2001-z-z.html>

³³ AKT o podmienkach pristúpenia Českej republiky, Estónskej republiky, Cyperskej republiky, Lotyšskej republiky, Litovskej republiky, Maďarskej republiky, Maltskej republiky, Poľskej republiky, Slovinskej republiky a Slovenskej republiky a o úpravách zmlúv, na ktorých je založená Európska únia

Vstupom do EÚ nadobudli účinnosť §11 až §20 zákona o bankách stanovujúce princíp jednej bankovej licencie. Na jeho základne môžu úverové inštitúcie sídliace v Európskom hospodárskom priestore³⁴ vykonávať činnosti na území SR bez potreby povolenia od NBS ak majú povolenie z domovskej krajiny. Základnú zodpovednosť za výkon dohľadu nad takýmito pobočkami má dohľad, ktorý vydal banke licenciu- domovský dohľad. Dohľad v členskom štáte, kde podniká pobočka, sa nazýva hostiteľský dohľad. Činnosti sú vymenované v zákone, výnimkou je poskytovanie hypotekárnych úverov a výkon funkcie depozitára. Cieľom udeľovanie jednej bankovej licencie je odstránenie bariér v poskytovaní bankových služieb v rámci ES.

Smernica 2003/6/ES³⁵, ktorá bola vykonaná Smernicou Komisie 2004/72/ES³⁶ a Smernicou Komisie 2003/124/ES³⁷, sa týkala udržiavania dôvery na trhu s cennými papiermi v rámci EÚ a súvisela s pojmom insider trading. Implementácia smerníc sa premietla do zmeny Zákona č.566/2001 Z.z.³⁸ a Zákona č.429/2002 Z.z.³⁹

Novely zákona o bankách č.215/2004 Z.z.⁴⁰, č.554/2004 Z.z.⁴¹, č.747/2004 Z.z.⁴² a novela zákona o NBS č.69/2005 Z.z.⁴³ boli predprípravou na integráciu dohľadu finančného trhu. Do 31.12.2005 dohľad nad finančným trhom vykonávali dve inštitúcie. Dohľad nad bankami bol v kompetencii NBS, dohľad nad ostatnými subjektami kapitálového trhu a trhu poistenia patril Úradu pre finančný trh.⁴⁴ Návrh zákona o dohľade nad finančným trhom z roku 2004 bol poskytnutý ECB na vyjadrenie stanoviska, nakoľko zákon výrazne ovplyvňuje stabilitu finančných inštitúcií a trhov. Právomoc ECB vychádza z rozhodnutia Rady 98/415/ES o poradení sa ECB národnými orgánmi dohľadu ohľadom právnych predpisov. Zavedením zákona bola prijatá štruktúra, v ktorej je centrálna banka priamo a v plnom rozsahu zodpovedná

---

³⁴ +Nórsko, Lichtenštajnsko, Island

³⁵ Smernica 2003/6/ES Európskeho parlamentu a Rady z 28. januára 2003 o obchodovaní s využitím dôverných informácií a o manipulácii s trhom (zneužívanie trhu)

³⁶ Smernica Komisie 2004/72/ES z 29. apríla 2004, ktorou sa vykonáva Smernica 2003/6/ES Európskeho parlamentu a Rady vzhľadom na trhové praxe, definíciu dôvernej informácie vo vzťahu k derivátom komodít, vypracovanie zoznamov zasvätených osôb, oznamovanie transakcií manažérov a oznamovanie podozrivých transakcií

³⁷ Smernica Komisie 2003/124/ES z 22. decembra 2003 implementujúca smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2003/6/ES o definovaní a zverejňovaní dôverných informácií a o definovaní manipulácie s trhom

³⁸ Zákon č.566/2001 Z.z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

³⁹ Zákon č.429/2002 Z.z. o burze cenných papierov

⁴⁰ Zákon č.215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁴¹ Zákon č.554/2004 Z.z. z 9. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony

⁴² Zákon č.747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom

⁴³ Zákon č.69/2005 Z.z. zo 4. februára 2005, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁴⁴ Do vzniku Úradu pre finančný trh vykonávalo činnosti v pôsobnosti úradu Ministerstvo financií Slovenskej republiky

za dohľad nad celým finančným trhom SR (v konečnom dôsledku je za dohľad zodpovedná Banková rada). Celkové hodnotenie zo strany ECB je pozitívne, ECB uznala argumenty na vytvorenie jedinečnej štruktúry- malý finančný trh, nezávislosť, dôveryhodnosť a skúsenosti NBS. Z dôvodu zmenšujúcich sa hraníc medzi bankovým sektorom, sektorom poisťovníctva a kapitálovým trhom, ECB prijala zlučiteľnosť navrhovaného inštitucionálneho rámca s úlohami ESCB a jeho schopnosť vysporiadať sa s prepojeniami sektorov.⁴⁵

NBS na základe zákona č.747/2004 Z.z. o dohľade na finančnom trhom v znení neskorších predpisov účinného od 1. januára 2006 prevzala kompetenciu jednotného dohľadu nad finančným trhom, vrátane kompetencií Úradu pre finančný trh, ktorý bol zrušený. Tento zákon bol ďalším krokom k integrácii dohľadu nad finančným trhom a stanovil pravidlá postupu dohľadu v bankovníctve, poisťovníctve, dôchodkovom sporení a na kapitálovom trhu.

46

Medzi činnosti vykonávané útvarom dohľadu nad finančným trhom patrí:

- normotvorná činnosť (príprava návrhov všeobecne záväzných predpisov NBS v oblasti finančného trhu, návrhy na ustanovenie pravidiel obozretného podnikania, bezpečnej prevádzky,...) (Podľa čl. 56 ods. 1 Ústavy SR Národná banka Slovenska môže v rámci svojej pôsobnosti vydávať všeobecne záväzné právne predpisy, ak je na to splnomocnená zákonom, čo ďalej ustanovuje zákon č. 566/1992 Zb. z 18. novembra 1992 o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov)
- povoľovacia činnosť (vedenie konaní, rozhodnutia v prvom stupni, vydávanie povolení, udeľovanie súhlasov, ukladanie sankcií, opatrení na nápravu,...)
- dohliadacia činnosť (dohľad na mieste a dohľad na diaľku)
- analytická činnosť (analýzy o finančnom trhu a subjektoch).⁴⁷

Aplikácia problematiky Basel II prebiehala implementáciou bazilejských dohôd do európskej legislatívy, konkrétne smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES, známej tiež ako Smernica CRD⁴⁸, a smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES⁴⁹

⁴⁵ Stanovisko EÚ, dostupné https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/sk_con_2004_31_f_sign.pdf

⁴⁶ Zákon č.747/2001 o dohľade nad finančným trhom

⁴⁷ <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/hlavne-principy-cinnosti-narodnej-banky-slovenska-pri-vykone-dohladu-nad-financnym-trhom>

⁴⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, Capital Requirements Directive

⁴⁹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií

a následným prevzatím do slovenskej legislatívy novelizáciou zákona o bankách a zákona o cenných papieroch zákonom č. 644/2006 Z.z.⁵⁰ Ako je uvedené v dôvodovej správe k zákonu č.644/2006 Z.z. hlavným cieľom bolo aby požiadavky na vlastné zdroje zodpovedali skutočným rizikám, ktorým sú banky a obchodníci s cennými papiermi vystavené a aby skupiny poskytujúce finančné služby vo viac ako jednom štáte nepodliehali neúmernému zaťaženiu vyplývajúcejmu z viacerých úrovní právnej regulácie a dohľadu. Paragraf 30 novelizovaného zákona o bankách a paragraf 74 zákona o cenných papieroch stanovuje výpočet vlastných zdrojov na individuálnom aj na konsolidovanom základe.

Systém hodnotenia kapitálovej primeranosti, ktorý bol implementovaný do zákona o bankách, bol zameraný hlavne na definovanie povinnosti pre všetky komerčné banky zaviesť, rozvíjať a vyhodnocovať výsledky interného procesu riadenia rizík, známy pod skratkou ICAAP⁵¹. Orgán dohľadu má povinnosť skúmať a hodnotiť výsledky interného riadenia rizík.

Opatrenia v oblasti legislatívneho a inštitucionálneho zabezpečenia boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu v podmienkach Slovenskej republiky boli podrobené v máji 2005 hodnoteniu výborom Rady Európy MONEYVAL. Zákon č. 367/2000 Z.z.⁵², ktorý bol viackrát novelizovaný sa ukázal ako nedostatočný. Vzhľadom na cieľ NBS prispievať k finančnej stabilite a na členstvo SR v EÚ a možné narušenie stability nie len slovenského finančného sektoru ale aj spoločného európskeho trhu bol prijatý Zákon č.297/2008 Z.z.⁵³. Zákonom bola implementovaná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES⁵⁴ a smernica Komisie 2006/70/ES.

V roku 2008 bola Smernica 2003/6/ES zmenená a doplnená smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/26/ES⁵⁵. Keďže zmeny a doplnenia pôvodnej smernice vykonané touto smernicou sú technickými úpravami, ktoré sa týkajú len postupu Európskej komisie, nevyžadujú transpozíciu zo strany členských štátov. Z tohto dôvodu nie je potrebné prebrať smernicu do žiadneho všeobecne záväzného právneho predpisu ani vykonať notifikáciu.

---

⁵⁰ Zákon č.644/2006 Z.z.

⁵¹ Internal Capital Adequacy Assessment Process

⁵² zákon č. 367/2000 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

⁵³ zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁵⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

⁵⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/26/ES z 11. marca 2008, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/6/ES o obchodovaní s využitím dôverných informácií a o manipulácii s trhom (zneužívanie trhu), pokiaľ ide o vykonávacie právomoci prenesené na Komisiu

Vstupom do EÚ sa členská krajina zaviazala, že prijme spoločnú menu, teda o snahe vstúpenie do eurozóny je možné hovoriť od 1. mája 2004. Národný plán zavedenia eura bol v SR prvýkrát schválený 6. júla 2005, následnej dvakrát aktualizovaný 31. marca 2007 a 16. apríla 2008. Od 26. novembra 2006 sa SR stala súčasťou výmenných kurzov ERM II a stanovená parita koruny voči euru. 26. septembra 2007 bol vládou schválený Zákon č.659/2007⁵⁶. Euro bolo v SR zavedené od 1. januára 2009.

Reakciou na finančnú krízu a snahou o posilnenie regulačného rámca boli novely smerníc o kapitálových požiadavkách (ďalej aj CRD) predkladané Európskou Komisiou, ktoré nadväzovali na dohody vydané Bazilejským výborom pre bankový dohľad.

Prvou novelou je CRD I, ktorá obsahuje už spomínanú Smernicu 2006/48/ES a Smernicu 2006/49/ES. Upravuje najmä technickú stránku, jej dôležitou časťou sú prílohy, v ktorých sú stanovené prepočty kapitálových požiadaviek. Podstatnou novelizáciou bola novela CRD II, ktorá obsahuje Smernicu 2009/111/ES, Smernicu 2009/27/ES a 2009/83/ES. Novela sa vzťahuje na regulované aj regulujúce a dohliadajúce orgány. Súčasťou novely boli zmeny na zlepšenie riadenia veľkej angažovanosti, kvality kapitálu bánk, riadenia rizík likvidity a rizík sekuritizovaných produktov. Novela sa týkala aj odovzdávania informácií medzi regulátormi, ministerstvom a centrálnymi bankami. Do vnútroštátnych predpisov mala byť novela implementovaná do 31. októbra 2010. Novela CRD III obsahovala Smernicu 2010/76/EÚ, ktorá sa týkala navýšenia kapitálových požiadaviek, dohľadu nad politikou odmeňovania.

Štvrtá časť regulácie bankových zmien bola tvorená Nariadením č.575/2013⁵⁷ označovaným tiež ako CRR a Smernicou 2013/36/EÚ⁵⁸ označovanou ako CRD IV. Ako uvádza Oravec (2015): „Oba legislatívne texty spoločne obsahujú aj globálne dohodnuté aspekty týkajúce sa kapitálu úverových inštitúcií a likvidity vypracované Bazilejským výborom pre bankový dohľad pod názvom Bazilej III a zároveň harmonizujú ustanovenia platnej legislatívy v rámci Európskej únie.“

---

⁵⁶ Zákon 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁵⁷ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012

⁵⁸ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES

4 Zhodnotenie zmien v regulácii a dohľade pred a po vstupe do Európskej únie

Na základe získaných poznatkov je v štvrtej kapitole zhodnotený vývoj pilierov bankovej regulácie a dohľadu, teda vývoj regulácie vstupu do bankového sektoru, základných pravidiel činnosti bánk, povinného poistenia vkladov. Súčasťou štvrtej kapitoly je aj postavenie NBS pred vstupom a po vstupe do EÚ a EMÚ.

4.1 Regulácia vstupu do bankového sektoru

Teoretické východisko regulácie vstupu do bankového sektoru opisuje podkapitola 2.2.1. V Slovenskej republike vstupné podmienky upravuje § 7 Zákona č. 483/2001 o bankách⁵⁹. Postupné novelizácie zákona o bankách sú opísané v kapitole 3.2 a 3.3.

Podľa §7, odstavca 1 zákona o bankách sa žiadosť o udelenie bankového povolenia predkladá Národnej banke Slovenska, ktorá má právo o udelení rozhodnúť. O udelení bankového povolenia podľa Zákona NR SR č. 310/1992 Zb.⁶⁰ a povolenia na vykonávanie hypotekárnych obchodov rozhoduje NBS po prerokovaní s MF SR. Ak žiadateľ nesplní jednu z nasledujúcich podmienok, NBS žiadosť zamietne. Dôvodom pre zamietnutie nemôžu byť ekonomické potreby trhu, čo bolo eliminované novelizáciou už prechádzajúceho zákona o bankách⁶¹.

§7, odstavec 2 zákona o bankách stanovuje podmienky, ktoré musia byť splnené na udelenie bankového povolenia. Medzi podmienky v znení zákona o bankách platného od 1.1.2016 patrí:

- peňažný vklad do základného imania banky najmenej 16 600 000 eur, pre banku vykonávajúcu hypotekárne obchody najmenej 33 200 000 eur,
- prehľadný a dôveryhodný pôvod peňažného vkladu a ďalších finančných zdrojov banky,
- spôsobilosť a vhodnosť osôb akcionárov, prehľadnosť vzťahov týchto osôb s inými osobami,
- návrh členov štatutárneho orgánu

---

⁵⁹ Zákon č. 483/2001 o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁶⁰ Zákon NR SR č.310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov

⁶¹ Zákon č.21/1992 o bankách

- odborná spôsobilosť a dôveryhodnosť FO, ktoré sú navrhované za členov štatutárneho orgánu, za prokuristu, za členov dozornej rady, za vedúcich zamestnancov a za vedúceho útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu,
- návrh stanov banky,
- obchodný plán vychádzajúci z navrhovanej stratégie činnosti banky,
- prehľadnosť skupiny s úzkymi väzbami,
- právny poriadok a spôsob jeho uplatňovania v štáte
- sídlo budúcej banky, ústredie a vykonávanie bankovej činnosti musí byť na území SR, bankové činnosti môže vykonávať banka aj mimo územia Slovenskej republiky prostredníctvom svojej pobočky alebo bez založenia pobočky
- preukázať finančnú schopnosť akcionárov zakladajúcich banku preklenúť prípadnú nepriaznivú finančnú situáciu banky,
- primerane splnené podmienky pri udeľovaní povolenia na poskytovanie investičných služieb, platobných služieb, na vydávanie elektronických peňazí,
- vhodné a primerané technické systémy, zdroje a postupy na výkon bankových činností, materiálno- technické zabezpečenie výkonu bankových činností,
- vhodné a primerané organizačné a personálne predpoklady pre výkon bankových činností, funkčný riadiaci a kontrolný systém vrátane útvaru vnútornej kontroly a vnútorného auditu, systému riadenia rizík a pravidiel obozretného podnikania.

Opatrením č.1/1994⁶² bola zvýšená minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky, ktorá je podmienkou pre udelenie povolenia na založenie banky z 300 000 000 Sk na 500 000 000 Sk. Čiastka 16 600 000 eur pomerne zodpovedá polmiliónovému vkladu v slovenských korunách. Posledné tri body podmienok boli do zákona pridané v znení Zákona č.510/2002⁶³.

Vstupom do EÚ nadobudli účinnosť §11 až §20 zákona o bankách stanovujúce princíp jednej bankovej licencie. Legislatíva Spoločenstva je zameraná na minimálnu harmonizáciu, určuje kritéria pre udeľovanie bankových licencií, štandardy pre obozretný dohľad, účtovné pravidlá. Základ pre vzájomné uznávanie licencií tvorí Druhá banková smernica, ktorá udeľuje úverovým inštitúciám s oprávnením a dohľadom v domovskom štáte

⁶² Opatrenie NBS č.1/1994 z 31.januára 1994, ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Štátnej banky česko-slovenskej z 15. februára 1992, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka

⁶³ Zákon č.510/2002 o platobnom styku

právo uznávania jej bankovej licencie v rámci EÚ. Vzhľadom na to, že vykonávanie dohľadu dohliadacieho orgánu len na území jedného štátu by neharmonizovalo s princípom jednotného vnútorného trhu, bol zavedený dohľad formou kontroly banky domovským štátom. Článok 14 Druhej bankovej smernice obmedzil výkon dohľadu prijímacieho členského štátu na spoluprácu pri dozore nad likviditou pobočiek, zodpovednosť za uplatňovanie menovej politiky a na spoluprácu s domovským členským štátom.

§ 13 uvádza, že banka, ktorá chce založiť svoju pobočku na území členského štátu, musí písomne požiadať NBS o udelenie súhlasu na založenie pobočky na území členského štátu. Medzi povinné náležitosti žiadosti patrí:

- členský štát, na ktorého území chce založiť pobočku,
- sídlo pobočky v členskom štáte,
- mená a priezviská osôb zodpovedných za riadenie pobočky,
- obchodný plán,
- organizačnú štruktúru pobočky.

Ak NBS nemá dôvody pochybovať o organizačnej štruktúre a finančnej situácii banky vo vzťahu k povoleným bankovým činnostiam, oznámi svoje rozhodnutie o udelení súhlasu do troch mesiacov od doručenia úplnej žiadosti príslušnému orgánu dohľadu členského štátu a banke. Zároveň príslušnému orgánu iného členského štátu oznámi aj výšku a zloženie vlastných zdrojov banky, výšku a postup výpočtu hodnoty zodpovedajúcej požiadavke na vlastné zdroje banky a podrobnosti o systéme ochrany vkladov v SR. Výkon dohľadu nad pobočkou banky založenej na území členského štátu Národnou bankou Slovenska. Dohľad nad likviditou tejto pobočky vykonáva príslušný orgán dohľadu členského štátu v spolupráci s NBS. Pobočka podlieha opatreniam prijatým členským štátom v rámci jeho menovej politiky, v prípade, že je štát súčasťou Eurosystemu, podlieha pobočka opatreniam prijatým ECB. Príslušný členský štát môže od pobočky banky požadovať rovnaké informácie ako od bánk so sídlom na jeho území. Príslušný členský štát môže od banky, ktorá má pobočku na jeho území, požadovať pravidelné hlásenie o jej bankových činnostiach na svojom území na štatistické účely. Banka je povinná tejto žiadosti vyhovieť.

Pokiaľ je na území SR založená pobočka zahraničnej banky so sídlom na území členského štátu, dohľad na ňou vykonáva príslušný orgán členského štátu. Dohľad nad likviditou tejto pobočky vykonáva NBS v spolupráci s príslušným orgánom dohľadu členského štátu. V rámci menovej politiky pobočka podlieha opatreniam vydaným NBS, od vstupu SR do Eurozóny opatreniam

ECB. Prijatím Zákona č.297/2008 Z.z.⁶⁴, konkrétne § 29 ods. 3, bol stanovený dohľad nad plnením povinností v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrany pred financovaním terorizmu v pobočke zahraničnej banky Národnou bankou Slovenska. Zákon taktiež zavádza povinnosť zahrnutia zamestnanca zodpovedného za ochranu pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a pred financovaním terorizmu do organizačnej štruktúry pobočky zahraničnej banky, pričom za jeho riadny výkon činnosti zodpovedá vedúci pobočky zahraničnej banky.

4.2 Základné pravidlá činnosti bánk

Teoretické východisko základných činností bánk upravuje podkapitola 2.2.2, ich postupné zavádzanie subkapitoly 3.2 a 3.3.

4.2.1 Kapitálová primeranosť

Na základe opatrenia č. 5/1997⁶⁵, neskôr Opatrenia č.2/2000⁶⁶ bola bankám stanovená minimálna kapitálová primeranosť na úrovni 8%. Opatrenie č.6/2000⁶⁷ stanovuje bankám štvrťročné hlásenie o kapitáli a rezervách, mesačné hlásenie o kapitálovej primeranosti. Do roku 2007,resp.2008 boli pravidlá pre výpočet používané v súvislosti s Basel I. Zákon ustanovujúci používanie pravidiel Basel II bol účinný od 1. januára 2007 ale existencia jednoročného prechodného obdobia umožnila bankám používať do 1. januára 2008 pravidlá Basel I. Ako je uvedené v Analýze finančného sektoru za rok 2007, po implementácii Basel II v roku 2008 očakávala NBS ďalší pokles kapitálovej primeranosti, zhruba o 1 p. b.

Nasledujúce dva grafy zobrazujú vývoj ukazovateľa kapitálovej primeranosti bánk v SR. Vývoj je rozdelený do dvoch grafov a to z dôvodu väčšej prehľadnosti. Obrázok 4-1 zobrazuje vývoj kapitálovej primeranosti v rokoch 1995-2008, Obrázok 4-2 vývoj v rokoch 2009-2015. V grafe zobrazujúcom prvú časť vývoja nie sú zaradené roky 1993,1994 kedy zavádzanie ukazovateľa bolo v prípravnej fáze. Obrázok 4-3 a Obrázok 4.4 zobrazujú hodnoty kapitálovej primeranosti dosiahnuté bankou s najnižšou kapitálovou primeranosťou. Grafy sú z dôvodu väčšej prehľadnosti taktiež dva, zobrazujú hodnoty dostupné za každý štvrťrok, ktoré sú zverejňované od posledného štvrťroka roku 2005. Údaje použité v grafoch sú prevzaté

---

⁶⁴ Zákon č.297/2008 Z.z.

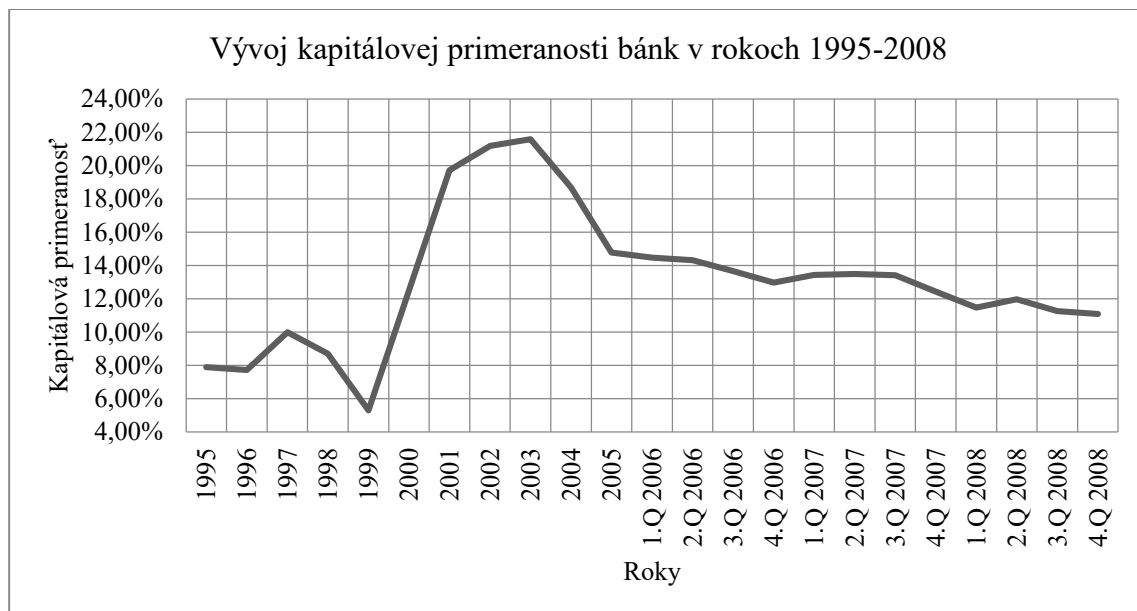
⁶⁵ Opatrenie č.5/1997 o kapitálovej primeranosti bánk

⁶⁶ Opatrenie č.2/2000 o kapitálovej primeranosti bánk

⁶⁷ Opatrenie č.6/2000 zo 14. februára 2000, ktorým sa ustanovuje predkladanie informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska

z analytických údajov finančného sektoru, ktoré sú dostupné na webovej stránky NBS⁶⁸. Komentovanie vývoja kapitálovej primeranosti vychádza z Analýz slovenského finančného sektoru, ktoré sú vypracovávané v rokoch 2004-2013 na polročnej báze, od roku 2014 jedenkrát ročne a ich cieľom je zhodnotenie trendov a rizík vo finančnom sektore⁶⁹.

Obrázok 4-1 Vývoj kapitálovej primeranosti bánk v rokoch 1995-2008

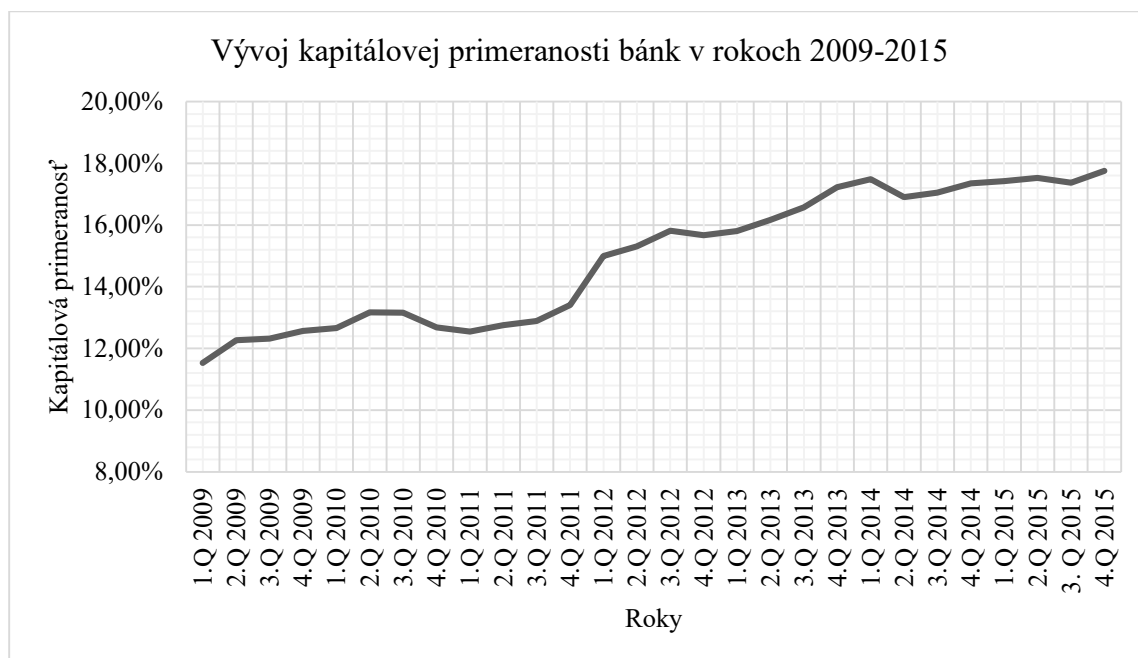

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Analytických údajov finančného sektoru, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-practicke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

⁶⁸ NBS, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-practicke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

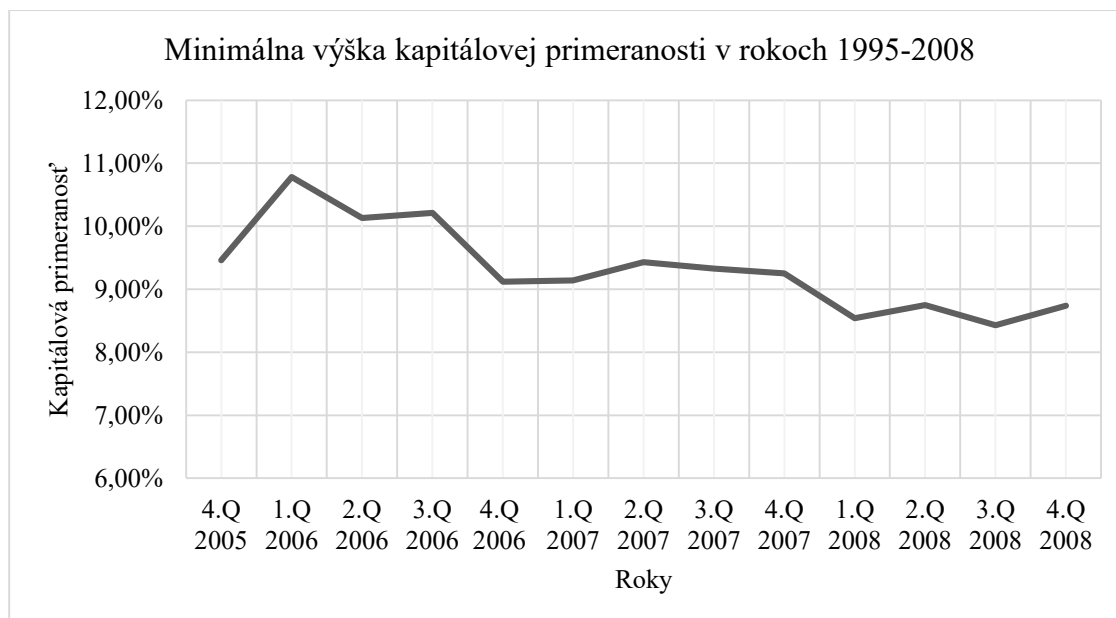
⁶⁹ Analýzy slovenského finančného sektoru, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/analyzy-slovenskeho-financneho-sektora#3>

Obrázok 4-2 Vývoj kapitálovej primeranosti bánk v rokoch 2009-2015

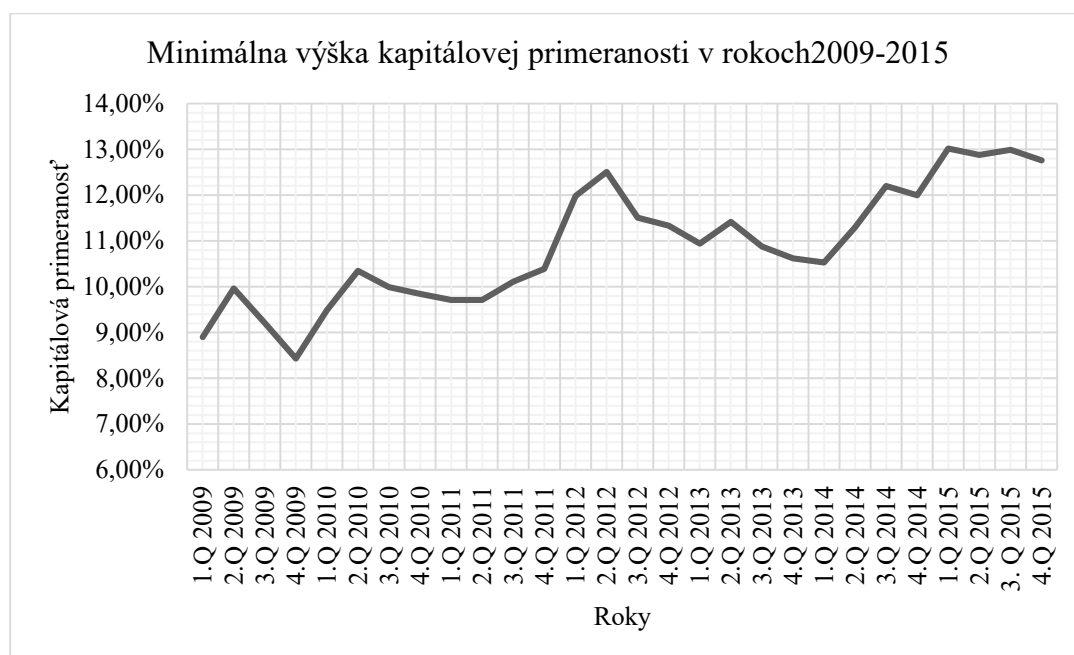
Zdroj: vlastné spracovanie podľa Analytických údajov finančného sektoru, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

Obrázok 4-3 Minimálna výška kapitálovej primeranosti v rokoch 1995-2008

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Analytických údajov finančného sektoru, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

Obrázok 4-4 Minimálna výška kapitálovej primeranosti v rokoch 2009-2015

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Analytických údajov finančného sektoru, dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

Počas prebiehajúcej reštrukturalizácie a privatizácie troch najväčších štátom vlastnených bánk kapitálová primeranosť klesala, dosahovala nízke hodnoty. V rokoch 2000-2002 nebola do výpočtu zaradená Konsolidačná banka, š.p.ú. a hodnota kapitálovej primeranosti postupne rástla. V roku 2000 dosiahla 12,48 %, pričom 8 % limit nebol splnený dvomi bankami. Ku koncu roku 2001 primeranosť vzrástla na 19,72 %, limit k ultimu, teda k 31.12.2001 nesplnila jedna banka. V roku 2002 dosiahla hodnotu 21,18 %. V ďalších rokoch bol limit plnený všetkými bankami, pričom v roku 2003 vzrástla hodnota o 0,29 % na 21,59 %, kedy dosiahla svoje maximum.

Vysoká kapitálová vybavenosť bankového sektoru vytvárala predpoklad pre rast rizikovo vážených aktív. V nasledujúcich rokoch nastal pokles ukazovateľa kapitálovej primeranosti. Tento trend bol potvrdený v druhej polovici roku 2004, keď výraznejšie narástli rizikovo vážené aktíva a poklesla kapitálová primeranosť bankového sektora. Primeranosť vlastných zdrojov za rok 2004 klesla o 2,64 % na hodnotu 18,96 %. V januári 2004 podiel bánk s kapitálovou primeranosťou pod 20 % tvoril 36 % z aktív celého sektora, v decembri bol podiel takýchto bánk už 49 %. Kapitálová primeranosť poklesla aj napriek nárastu vlastných zdrojov, keď v bankovom sektore došlo k zníženiu neuhradenej straty z minulých rokov, zvýšeniu splateného základného imania a rezervných fondov a iných fondov tvorených zo zisku.

V roku 2005 pokračoval pokles ukazovateľa kapitálovej primeranosti. K 31. decembru 2005 klesla primeranosť na úroveň 14,79 %. Hlavným dôvodom zníženia bol nárast rizikovo-vážených aktív, najmä retailových úverov, majetkových cenných papierov a úverov podnikom. Rizikovo vážené aktíva v bankovom sektore (bez pobočiek zahraničných bánk) vzrástli od januára 2005 o takmer 9 %. Vlastné zdroje boli tvorené prevažne kapitálom Tier 1, ich hodnota sa však zvýšila len o 0,2 %. Podľa ročnej analýzy slovenského finančného sektoru aj napriek klesajúcemu trendu slovenský bankový sektor vykazuje jednu z najvyšších hodnôt ukazovateľa spomedzi bankových sektorov EÚ.

Vývoj kapitálovej primeranosti sa v roku 2006 začínal stabilizovať. Hodnota ukazovateľa klesala mierne. Rizikovo vážené aktíva vzrástli o 24 %, vlastné zdroje o 3% a to vo väčšine bánk. Na konci roka bola hodnota ukazovateľa nižšia ako 12 % v bankách spravujúcich viac ako polovicu celkových aktív. Banky mali dostatok vlastných zdrojov na splnenie limitu, dolná hranica viacerých bánk však oscilovala 1 až 2 percentuálne body nad požadovaným limitom 8 %.

Napriek novelizácií zákona o bankách, banky, s výnimkou jednej, využili možnosť ročného prechodného obdobia a hodnotu ukazovateľa počítali podľa legislatívy platnej v roku 2006. V prvom polroku 2007 sa zmenil trend, hodnota ukazovateľa k 30. júnu 2007 dosiahla 13,5 %. Hlavným dôvodom teda nebolo zavedenie novej legislatívy, nakoľko podľa nej banky nerátali hodnotu ukazovateľa, ale zvýšenie vlastných zdrojov zo zisku vytvoreného v predchádzajúcom roku, čerpaním podriadeného dlhu pri nezmenenom tempe rastu rizikovo vážených aktív, ktorý zaznamenal rast okolo 10 %. Podiel dodatkových vlastných zdrojov Tier II na celkových vlastných zdrojoch sa zvýšil oproti koncu roka 2006 z 2,9 % na 6,4% (hodnota v júni 2007). K 30. júnu 2007 žiadna banka nevykazovala doplnkové vlastné zdroje Tier III. Ak keď hodnota k 31. decembru 2007 poklesla na úroveň 12,8 %, trend sa zmiernil. Ku koncu roka 2007 sú k dispozícii údaje podľa pravidiel Basel I aj Basel II. Podľa Basel II tri banky vykazovali hodnoty 8-9 %, celková primeranosť bola na úrovni 11,7 %. Dôvodom tohto nárastu je najmä zavedenie dodatočnej požiadavky na vlastné zdroje na krytie operačného rizika, ktorá v Bazileji I zavedená nebola.

Dopad novej legislatívy sa očakával v roku 2008, odkedy musia všetky banky povinne implementovať aspoň štandardizovaný prístup pre kreditné riziko, ako aj začať počítať požiadavku na vlastné zdroje pre operačné riziko. Pokles ukazovateľa nastal vo väčšej miere ako bol očakávaný, kapitálová primeranosť klesla z 12,44 % na 11,09 %.

V roku 2009 banky navyšovali vlastné zdroje, čím posilňovali kapitálovú primeranosť. Z nárastu kapitálovej primeranosti vyplýva schopnosť bánk zvládnuť straty, čo bolo pozitívnym javom najmä vzhľadom na prebiehajúcu krízu. Výška kapitálovej primeranosti sa dostala nad úroveň 12 %, na konci roka dosiahla konkrétne 12,57 %.

V roku 2010 rástla kapitálová primeranosť len v prvom polroku, k 30.6.2010 dosiahla hodnotu 13,16 %. Koncom roku 2010 kapitálová primeranosť poklesla na úroveň 12,68 %. V druhom polroku narastali rizikovo vážené aktíva, narastal menej kvalitný kapitál Tier 2, celkovú výšku kapitálu ovplyvňovala aj stratovosť niektorých bánk.

Objem vlastných zdrojov bol v roku 2011 ovplyvnený novými odpočítateľnými položkami. V prvom polroku kapitálová primeranosť nezaznamenala výrazné zmeny, rast vlastných zdrojov takmer pokryl odpočítateľné položky a rast rizikovo vážených aktív. Ku koncu roka 2011 ukazovateľ kapitálovej primeranosti dosiahol hodnotu 13,41 %, najmä z dôvodu poklesu požiadavky na vlastné zdroje a nárastu vlastných zdrojov.

V súvislosti s dosiahnutím vrcholu dlhovej krízy NBS v januári 2012 vydala odporúčanie⁷⁰, v ktorom, v článku II, odporúča bankám udržiavať primeranosť základných vlastných zdrojov aspoň na úrovni 9-tich %. Cieľom odporúčania bolo podporenie stability a sebestačnosti bankového sektora SR. Aj pred zavedením odporúčania, k 31.12.2011, odporúčaný limit splnili všetky banky. Kapitálová primeranosť v prvom polroku roka 2012 prekročila hodnotu 15%, ku koncu roka dosiahla 15,67 %.

Primeranosť vlastných zdrojov v roku 2013 naďalej rástla, ku koncu roka prekročila hodnotu 17 %, dosiahla 17,23%.

Podľa § 33b zákona o bankách, účinného od 1. októbra 2014, bola stanovená hodnota vankúša na zachovanie kapitálu na úrovni 2,5 % rizikovo vážených aktív. Podľa Analýzy finančného sektora za rok 2014 bola stanovená hodnota 2,5 % plnená všetkými bankami.

Kapitálová primeranosť sa v ďalších rokoch pomerne stabilizovala, hodnoty sa pohybujú nad úrovňou 17 %. Niektoré banky však počas druhého polroka 2014 dodatočne navýšili objem vlastných zdrojov formou zvýšenia základného imania, podriadeného dlhu alebo v dôsledku postupnej implementácie Bazileja III.

---

⁷⁰ Odporúčanie Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska č. 1/2012 zo 16. januára 2012 na podporu stability bankového sektora

Na hodnôt dosadených do grafu zobrazujúcom minimálnu výšku kapitálovej primeranosti je možné zhodnotiť spĺňanie 8% limitu všetkými bankami. Po zavedení pravidiel Basel II však priemerná hodnota poklesla a dostala sa tesne nad minimálnu stanovenú úroveň. Aj po vydaní odporúčania v roku 2012 na zvýšenie primeranosti základných vlastných zdrojov na 9 %, bola odporúčaná hodnota dodržaná všetkými bankami, minimálna výška ukazovateľa kapitálovej primeranosti sa pohybovala nad úrovňou 10 %.

4.2.2 Primeranosť likvidity

Primeranosti likvidity sa týka problematika stanovovania rezervných požiadaviek, v SR používaných pod názvom povinné minimálne rezervy. Ako uvádza Jílek (2013, s.169) medzi dokumenty zaisťujúce jednotnosť PMR v eurozóne patrí najmä Štatút ESCB/ECB, Nariadenie č. 1745/2003⁷¹ a Nariadenie č.1052/2008⁷², Nariadenie 1358/2011⁷³. Vývoj PMR v čase zobrazuje nasledujúca Tabuľka 4-1 Vývoj sadzby povinných minimálnych rezerv.

Tabuľka 4-1 Vývoj sadzby povinných minimálnych rezerv

Rok	Sadzba povinných minimálnych rezerv
1993-marec 1995	9 % z netermínovaných depozit, 3% z termínovaných depozit
Apríl 1995-júl 1996	9 % z netermínovaných depozit, 3% z termínovaných depozit, 1 % z depozit stavebných sporiteľní
August 1996-december 1998	9 % bez rozdielu v termínovanosti primárnych vkladov v obchodných bankách, 3 % z depozit stavebných sporiteľní
1999-2000	8 % bez rozdielu v termínovanosti primárnych vkladov v obchodných bankách, 3% z depozit stavebných sporiteľní
júl 2000-december 2000	6,5 % bez rozdielu v termínovanosti primárnych vkladov v obchodných bankách, 3% z depozit stavebných sporiteľní
2001	5 % bez rozdielu v termínovanosti primárnych vkladov v obchodných bankách, 3% z depozit stavebných sporiteľní
2002	4 % bez rozdielu v termínovanosti primárnych vkladov v obchodných bankách, 3% z depozit stavebných sporiteľní
2003	3% zo všetkých primárnych záväzkov pre všetky banky
2004-2011	2% zo všetkých primárnych záväzkov pre všetky banky
Od 2012	1% zo všetkých primárnych záväzkov pre všetky banky

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Výročných správ NBS

⁷¹ Nariadenie ECB (ES) č. 1745/2003 z 12. septembra 2003 o povinných minimálnych rezervách

⁷² Nariadenie (ES) č. 1052/2008 ECB z 22. októbra 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1745/2003 o povinných minimálnych rezervách

⁷³ Nariadenie ECB (EÚ) č. 1358/2011 zo 14. decembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1745/2003 o povinných minimálnych rezervách

NBS po svojom vzniku pokračovala v metodike stanovenej ŠBČS. PMR boli spočiatku využívané ako nástroj menovej politiky, boli zamerané na sťahovanie prebytočnej likvidity. Funkcia bola podporená aj ich neúročením, čím bol zvýšený výsledný efekt. Do augusta 1996 sa PMR tvorili rozdielne podľa termínovanosti primárnych vkladov, čím NBS do určitej miery podporovala snahu vyhovieť vysokému dopytu po termínovaných úveroch.

V roku 1995 sa začalo využívať úročenie PMR a to vo výške 1,5 %, maximálne do výšky stanovených PMR⁷⁴. V roku 1996 bola zmenená perióda systému vyhodnocovania povinných minimálnych rezerv z mesačnej na dvojtyždňovú⁷⁵.

Ako je zobrazené v tabuľke, v nasledujúcich rokoch sadzba stanovujúca výšku PMR postupne klesala. Pokles bol spôsobený najmä postupnou harmonizáciou PMR so sadzbou danou ECB. Harmonizáciou dochádzalo k postupnému opusteniu využívania povinných minimálnych rezerv ako nástroja menovej politiky a postupne začalo prevažovať ich využívanie v oblasti riadenia likvidného rizika.

S účinnosťou od 1. apríla 1999 sa rozšírila základňa pre výpočet povinných minimálnych rezerv obchodných bánk, čím sa zrovnoprávnili domáce a zahraničné primárne zdroje bánk. Základňa PMR sa zvýšila o devízové a korunové pasíva obchodných bánk voči nerezidentom, ale súčasne sa sadzba PMR znížila z 9 % na 8 %.

Obchodné banky od 1. januára 2000 tvorili povinné minimálne rezervy (PMR) vo výške 8 % z primárnych vkladov vrátane devízových a korunových pasív voči nerezidentom, z korunových a devízových depozít zahraničných bánk, z emitovaných zmeniek a dlhopisov a ostatných záväzkov voči klientom, ktoré nie sú bankami. V rámci postupnej konvergencie nástrojov menovej politiky so štandardnými nástrojmi využívanými v EMÚ sa s účinnosťou od 1. júla 2000 znížila sadzba PMR z 8 % na 6,5 %.

Obchodné banky od 1. januára 2001 tvorili povinné minimálne rezervy vo výške 5 %.

Pred vstupom do EÚ, od 1. januára 2004, obchodné banky, pobočky zahraničných bánk, stavebné sporiteľne a inštitúcie elektronických peňazí začali tvoriť povinné minimálne rezervy vo výške 2 % a to z:

---

⁷⁴ Opatrenie NBS z 21. decembra 1995 č. 1, ktorým sa ustanovuje minimálna výška likvidných prostriedkov

⁷⁵ Opatrenie č.9/1996 Národnej banky Slovenska zo dňa 18. júla 1996, ktorým sa mení a dopĺňa Opatrenie Národnej banky Slovenska z 21. decembra 1995 č. 1, ktorým sa ustanovuje minimálna výška likvidných prostriedkov

- z netermínovaných vkladov, termínovaných vkladov a prijatých úverov v slovenských korunách a v cudzích menách,
- z vkladov a prijatých úverov s výpovednou lehotou v slovenských korunách a v cudzích menách,
- z emitovaných dlhových cenných papierov v slovenských korunách a v cudzích menách, okrem hypotekárnych záložných listov.

Periódou pre vyhodnocovanie povinných minimálnych rezerv bola zmenená na jeden mesiac. Povinné minimálne rezervy vedené v NBS na účte peňažných rezerv banky boli úročené do výšky určených povinných minimálnych rezerv na príslušný mesiac úrokovou sadzbou 1,5 % p. a.

ECB môže od úverových inštitúcií zriadených v členských štátoch vyžadovať, aby v súlade s cieľmi menovej politiky na účtoch v ECB a v národných centrálnych bankách udržiavali minimálne rezervy. Pred vstupom do eurozóny má NBS povinnosť harmonizovať národný systém tvorby PMR so systémom platným v eurozóne. Zmeny sa dotkli napríklad periódy sledovania vývoja PMR, jej dĺžka je určovaná podľa kalendára rokovaní Generálnej rady ECB. Ďalšou zmenou je úročenie PMR, keď fixnú úrokovú sadzbu nahradila variabilná úroková sadzba odvodená od úrokovej sadzby ECB.

Nariadenie Európskej centrálnej banky č. 1358/2011 znížilo sadzbu povinných minimálnych rezerv z 2% na 1%. Zníženou sadzbou bolo podporené poskytovanie úverov zo strany bánk a likvidita na peňažnom trhu. Sadzba minimálnych rezerv je od 18. januára 2012 stanovená v dvoch úrovniach:

- pre záväzky zahrnuté do základne, voči ktorým sa uplatňuje 1 % sadzba: jednoduché sterilizačné obchody, vklady s výpovednou lehotou do dvoch rokov, vklady s dohodnutou splatnosťou do dvoch rokov, dlhové cenné papiere s dohodnutou splatnosťou do dvoch rokov,
- pre záväzky zahrnuté do základne, voči ktorým sa uplatňuje 0 % sadzba: vklady s dohodnutou splatnosťou dlhšou ako dva roky, vklady s výpovednou lehotou dlhšou ako dva roky, repo obchody, dlhové cenné papiere s dohodnutou splatnosťou dlhšou ako dva roky.

4.2.3 Úverová angažovanosť

Cieľom týchto limitov je zabezpečiť aspoň základný stupeň diverzifikácie bankových aktivít a zabrániť tak nadmernej koncentrácii úverového rizika.

Limity čistej úverovej angažovanosti v SR stanovilo Opatrenie č.3/1994⁷⁶ a to vo výške:

- voči jednému klientovi alebo jednej ekonomicky vzájomne prepojenej skupine klientov nesmie prevýšiť do 31. decembra 1995 40 %, po tomto dátume 25 % z kapitálu banky,
- voči banke v Slovenskej republike, voči banke so sídlom v štátoch zóny A alebo voči ekonomicky vzájomne prepojenej skupine klientov zloženej iba z týchto bánk, nesmie prevýšiť 80 % z kapitálu banky.
- voči osobe, ktorá má k banke osobitný vzťah a voči právnickým osobám (okrem bánk), v ktorých má banka majetkovú účasť 10 % a viac základného imania alebo ktoré má pod svojou kontrolou nesmie prevýšiť 25 % z vlastného kapitálu banky.

Z limitov čistej úverovej angažovanosti bola vyňatá angažovanosť voči vláde SR, NBS, centrálnym vládam a centrálnym bankám štátov zóny A. Agregovaná výška všetkých čistých úverových angažovaností prevyšujúcich do 31. decembra 1995 25 % kapitálu, po tomto dátume 15 % kapitálu vykazujúcej banky nesmie prevýšiť 800 % kapitálu banky. Opatrenie stanovilo povinné predkladanie o čistej úverovej angažovanosti klientov, voči ktorým je táto vo výške 10 % a viac z kapitálu banky a to na mesačnej báze.

Opatrenie bolo neskôr doplnené Opatrením č.4/2000⁷⁷, ktorým bol zmenený limit čistej úverovej angažovanosti voči banke v SR alebo voči banke so sídlom v štátoch zóny A z 80 % na 125 % a limit čistej úverovej angažovanosti voči osobe s osobitým vzťahom k banke z 25 % na 20 %.

Opatrenie č.8/2002⁷⁸ upravilo majetkovú angažovanosť banky, bankového a finančného konsolidovaného celku a bankového a finančného subkonsolidovaného celku. Opatrenie ďalej z limitov majetkovej angažovanosti vylúčilo majetkovú angažovanosť voči štátom zóny B, centrálnej banky štátov zóny B a ďalšie.

---

⁷⁶ Opatrenie NBS č.3/1994 z 31.januára 1994 o úverovej angažovanosti bánk

⁷⁷ Opatrenie NBS č.4/2000 zo 14. februára 2000 o úverovej angažovanosti bánk

⁷⁸ Opatrenie NBS č.8/2002 z 12.decembra 2002 o majetkovej angažovanosti bánk

Opatrenie č.2/2004 stanovilo pomer majetkovej angažovanosti banky k vlastným zdrojom financovania banky voči osobe s osobitým vzťahom k banke vo výške 2 % ak ide o FO, 10 % ak ide o PO okrem banky so sídlom v štáte zóny A a voči osobám s osobitým vzťahom k banke vo výške najviac 40 %.

4.2.4 Poskytovanie informácií

Predkladanie výkazov stanovuje NBS už od svojho vzniku formou opatrení vydaných každoročne a ktorými ustanovuje predkladanie výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska. V roku 2004 bolo vydané Opatrenie č.5/2004⁷⁹, ktoré sprísnilo povinnosti poskytovania informácií. Rozsah uverejňovaných údajov sa týka informácií o:

- činnosti banky a pobočky zahraničnej banky, opatrení na nápravu a pokút, ktoré im boli uložené,
- finančných ukazovateľoch banky a pobočky zahraničnej banky,
- desiatich najväčších akcionároch banky, ktorí vlastnia aspoň 5% podiel na základnom imaní banky, veľkosti ich podielov, hlasovacích právach,
- ďalších akcionároch a veľkosti ich podielov na základnom imaní banky,
- štruktúrovanom konsolidovanom celku banky alebo subkonsolidovaného celku banky, ktorých je banka súčasťou a o ich finančných ukazovateľoch.

Opatrenie stanovilo uverejňovanie informácií v slovenskom jazyku v prevádzkových priestoroch banky prístupných verejnosti a na internetovej stránke banky a to minimálne to uverejnenia informácií na nasledujúci štvrt'rok alebo polrok, v prípade uverejňovania výročnej správy na ďalšie účtovné obdobie.

V roku 1997 na základe Zákona č.58/1996, konkrétne 1.augusta 1997, bol zavedený Register bankových úverov a záruk (ďalej aj RBUZ), ktorý zvýšil bezpečnosť bankovej oblasti zvýšením množstva dostupných informácií a tým eliminovaním poskytovania rizikových úverov. Opatrenie č.12/1996⁸⁰ stanovilo spôsob vedenia registra bankových úverov a záruk a rozsah oznamovacích údajov. V registri sú zhromažďované údaje o PO a FO podnikateľoch, ktorí sú dlžníkmi bánk SR alebo pobočiek zahraničných bánk. RBUZ je upravený podľa §38 Zákona č.483/2001 Z.z. o bankách, vedený NBS, je zdrojom poskytovania informácií,

---

⁷⁹ Opatrenie č.5/2004 NBS z 27. februára 2004 ktorým sa ustanovuje predkladanie výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska

⁸⁰ Opatrenie NBS č.12/1996 z 22.augusta 1996, ktorým sa ustanovuje spôsob vedenia registra bankových úverov a záruk a rozsah oznamovania údajov zapísaných v registri bankových úverov a záruk

podporuje funkciu obozretného podnikania a reguláciu rizík bankového sektoru. Po vstupe do EÚ sa uskutočnila inovácia systému RBUZ. Ako uvádza Kátrik (2007, s. 16) na základe Opatrenia č.2/2003, účinného od 1. júna 2004, boli prevedené obsahové a štrukturálne zmeny. Boli rozšírené vstupy a výstupy o evidenciu PO a FO podnikateľov nerezidentov, ktorým banky SR poskytujú úvery a záruky, podrobnejšiu špecifikáciu typu zabezpečenia úveru, zatriedenie úveru v súlade s platobnou disciplínou klienta, počet dní omeškania pri splácaní pohľadávky.

Na základe údajov dostupných na webovej stránke NBS je možné obsah registru zhrnúť do piatich bodov:

- identifikačné údaje o klientovi- jeho právna forma, IČO, názov, sídlo, krajina, ekonomický sektor, atď.,
- údaje o vlastníkoch nad 10 % základného imania- údaje o type osoby, adresa, atď.,
- identifikačné údaje pohľadávky- číslo zmluvy, dátum vzniku a splatnosti, typ pohľadávky, stav pohľadávky, atď.,
- hodnoty pohľadávky- celková výška pohľadávky, rámce, aktuálny zostatok pohľadávky, istina po splatnosti, úroky a poplatky po splatnosti, počet dní omeškania, atď.,
- ostatné údaje vzťahujúce sa k pohľadávke- mena v ktorej bola poskytnutá, výška splátok, typy a výška zabezpečenia, atď.

Výrazné zmeny v poskytovaní informácií nastali v roku 2006 nadobudnutím účinnosti Zákona č. 747/2004 Z.z.⁸¹, ktorý zaviedol výkon dohľadu Národnou bankou Slovenska. V §2, odstavci 7 je stanovená povinnosť dohliadaného subjektu, členov jeho orgánov, jeho zamestnancov a ďalších osôb umožniť výkon dohľadu, zdržať sa konania, ktoré by mohlo mariť výkon dohľadu, a poskytnúť v štátnom jazyku všetky informácie, dokumentáciu, súčinnosť a pomoc požadované Národnou bankou Slovenska alebo osobami poverenými výkonom dohľadu na účely výkonu dohľadu.

Opatrenie č.1/2007⁸² rozšírilo rozsah predkladaných údajov o informácie o:

- rizikách, cieľoch a politikách riadenia rizík banky,
- rozsahu aplikácií pravidiel obozretného podnikania na konsolidovanom základe,

⁸¹ Zákon č. 747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁸² Opatrenie č.1/2007 NBS z 2. januára 2007 o uverejňovaní informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk

- vlastných zdrojoch banky,
- dodržiavaní požiadaviek pre minimálnu výšku vlastných zdrojov banky a požiadaviek na jej vnútorný kapitál,
- interných ratingoch,
- sekuritizácii.

Problematicky poskytovania informácií sa týka aj Spoločný register bankových informácií (ďalej aj SRBI), so vznikom v roku 2003, ktorý prevádzkuje Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o. (ďalej aj SBCB). Podľa webovej stránky spoločnosti SBCB, jedným z dôvodov vzniku bolo prispôsobenie sa európskej konkurencii, priblíženie sa štandardom krajín eurozóny v poskytovaní služieb klientom. V SRBI sa zhromažďujú údaje o klientoch bánk, ktorí sú súčasťou registra. Údaje sa týkajú fyzických osôb a fyzických osôb podnikateľov, ktorí čerpajú alebo čerpali úver alebo vlastnia kreditnú kartu, príp. o úver či kartu žiadajú.

Medzi výhody existencie registra patrí urýchlenie procesu posudzovania žiadosti o úver, rýchlejšie poskytnutie služieb klientom, zníženie nákladov bánk spojené s poskytovaním úverov. Súčasťou registra je aj Klientske centrum, ktoré zabezpečuje služby súvisiace s informáciami, ktorú sú o klientoch spracovávané v registri.

4.2.5 Ochrana pred nelegálnymi praktikami

Ako je uvedené v teoretickej časti medzi nelegálne praktiky bývajú zaradované sprenevery, lúpeže, krádeže, podvody, korupcie, a iné. Časť nelegálnych činností tvorí aj insider trading a pranie špinavých peňazí. V teoretickej časti je charakterizovaný pojem insider trading a taktiež je uvedené, že sa týka najmä cenných papierov. Nakoľko slovenský kapitálový trh nie je veľký, danú problematiku neupravuje samostatný zákon ale je zakomponovaná do už existujúcich zákonov. Pojem insider trading v SR upravuje Zákon č.566/2001⁸³, v ktorom sú vymedzené základné pojmy ako dôverná informácia, osoby prichádzajúce do styku s dôvernou informáciou, povinnosť mlčanlivosti a Zákon č.429/2002⁸⁴.

§134 o cenných papieroch uvádza, že povinnosť mlčanlivosti majú členovia štatutárnych a dozorných orgánov, zamestnanci, prokuristi, likvidátori, správcovia konkurznej podstaty, ako aj ďalšie osoby podieľajúce sa na činnosti obchodníka s cennými papiermi, zahraničného obchodníka s cennými papiermi, centrálného depozitára, burzy cenných papierov

---

⁸³ Zákon č.566/2001 o cenných papieroch

⁸⁴ Zákon č.429/2002 o burzách

sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli na základe svojho postavenia alebo pri plnení svojich pracovných povinností a ktoré majú význam pre vývoj finančného trhu alebo sa dotýkajú záujmov jeho jednotlivých účastníkov. Táto povinnosť trvá aj po skončení pracovného pomeru. V paragrafe je ďalej uvedené, že za porušenie mlčanlivosti sa nepovažuje napríklad informácia poskytnutá na účely výkonu dohľadu, na trestného konania, daňového konania a iné.

§17 zákona o burzách uvádza, že „Fyzické osoby, ktoré sú členmi orgánov burzy, členmi orgánov členov burzy, zamestnancami burzy a zamestnancami členov burzy, sú povinné zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli na základe svojho postavenia alebo pri plnení svojich pracovných povinností a ktoré majú význam pre vývoj finančného trhu alebo sa dotýkajú záujmov účastníkov burzových obchodov.“

Ďalšou časťou ochrany pred nelegálnymi praktikami je boj proti praniu špinavých peňazí. V SR bola Zákonom č. 367/2000 Z.z.⁸⁵, účinným od 1. januára 2001, prijatá nová filozofia, ktorá upravuje práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri predchádzaní legalizácii príjmov z trestnej činnosti a pri jej odhaľovaní. Postihovanie týchto konaní bolo ponechané na právne normy, ktoré sa otázkou postihovania môžu zaoberať, teda na Trestný zákon a Trestný poriadok.

Neskôr sa zákon ukázal ako nedostatočný a bol nahradený Zákonom č. 297/2008 Z.z.⁸⁶, ktorý plne implementoval Smernicu 2005/60/ES. Vstupom do Eurozóny vznikla potreba zákon novelizovať, ktorá bola prevedená Zákonom č. 445/2008 Z. z.⁸⁷ účinným od 1. januára 2009. Presadzovanie zákona prebieha prostredníctvom NBS v spolupráci s Ministerstvom vnútra SR (ďalej aj MV SR)- so Spravodajskou jednotkou finančnej polície. Finančná spravodajská jednotka (ďalej aj FSJ) plní úlohy centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie a financovania terorizmu. Úlohy FSJ sú vyhradené v piatej časti zákona.

Vzhľadom na prepojenie finančných trhov je v zákone vymedzená spolupráca FSJ s:

---

⁸⁵ Zákon č.367/2000 Z.z. o ochrane pre legalizáciou príjmov z trestnej činnosti

⁸⁶ Zákon č.297/2008 Z.z. o o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

⁸⁷ Zákon č. 445/2008 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR v súvislosti so zavedením meny euro v Slovenskej republike

- s príslušnými orgánmi členských štátov a Európskou komisiou, Radou Európskej únie a Sekretariátom Rady Európskej únie, najmä pri výmene a preverovaní informácií potrebných pri predchádzaní a odhaľovaní legalizácie a financovania terorizmu.
- s orgánmi ostatných štátov v rozsahu a za podmienok ustanovených v medzinárodnej zmluve, ktorou je Slovenská republika viazaná, alebo na základe princípu nezmľuvnej vzájomnosti
- aj s medzinárodnými organizáciami, ktoré pôsobia v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Súčasťou boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu je Finančná akčná skupina (ďalej aj FATF⁸⁸) ako medzinárodne uznávané zoskupenie krajín, ktoré vytvárajú spoločnú politiku a spolupracuje s ostatnými inštitúciami v tejto oblasti. Podľa údajov dostupných na webovej stránke Ministerstva Vnútra SR sa činnosť FATF týka oblasti:

- monitorovania vývoja a implementácie opatrení a následného hodnotenia,
- posudzovania trendov, techník, metód, protiopatrení a premietania do odporúčaní,
- napomáhania pri osvojovaní a implementácii odporúčaní nečlenským štátom.

Cieľom existencie tejto skupiny je posilnenie medzinárodnej ochrany finančného systému, poskytnutie nástrojov a opatrení na boj proti finančnej kriminalite, proti finančnej podpore zbraní hromadného ničenia a proti korupcii. Napriek tomu, že SR nie je členom FATF prihliada na činnosť, odporúčania, vyhlásenia tejto skupiny.

4.3 Povinné poistenie vkladov

Smernica č.49/19/ES stanovila povinnosť všetkých členských štátov EÚ disponovať systémom poistenia vkladov, ktorého financovanie je zabezpečené bankovým sektorom. Z dôvodu plánovania pristúpenia SR do EÚ bol na základe Zákona NR SR č. 118/1996 Z.z.⁸⁹ zriadený Fond ochrany vkladov. Podľa §4 zákona o ochrane vkladov sú banky, ktoré prijímajú vklady, povinné zúčastniť sa na ochrane vkladov a platiť príspevky na tento účel do fondu. Pobočka zahraničnej banky nie je povinná zúčastniť sa na ochrane vkladov podľa tohto zákona, ak v nej uložené vklady sú chránené v štáte, v ktorom má zakladajúca zahraničná

⁸⁸ Financial Action Task Force

⁸⁹ Zákon NR SR č.118/1996 Z.z. z 20. marca 1996 o ochrane vkladov

banka svoje sídlo najmenej v rozsahu podľa tohto zákona a za predpokladu, že je zaručená vzájomnosť. Banky sú povinné hradiť tri typy príspevkov a to:

- vstupný príspevok vo výške 35000 eur,
- pravidelný ročný príspevok, ktorý je určený pre každú banku samostatne, najmenej vo výške 0,01% zo sumy krytých vkladov v príslušnej banke a
- mimoriadny príspevok do 0,5% z hodnoty krytých vkladov.

Limity vyplácania náhrad za nedostupné vklady jedného vkladateľa v jednej banke v čase líšia. V prvých rokoch platnosti zákona bol limit stanovený vo výške tridsaťnásobku priemernej mesačnej mzdy, pričom limit daný Smernicou č.94/19 bol vo výške 20000 ECU a SR sa k nemu postupne približovala.

Vstupom SR do EÚ sa limit pre vyplácanie náhrad za nedostupné vklady zmenil na 90% nominálnej hodnoty vkladu, maximálne však do výšky 20 000 eur v prepočte na slovenské koruny.

Ako uvádza Jílek (2013 ,s.304) ministri financií sa v roku 2008, na základe rozhodnutia Írska o zvýšení úrovne poistenia vkladov na neobmedzenú čiastku, dohodli na zvýšení minimálnej úrovne najskôr na 50 000 eur a do konca roku 2010 na 100 000 eur. Reakciou na zrušenie limitu v okolitých krajinách⁹⁰, bolo zrušenie limitu aj v SR, a to od 1.novembra 2008 do 30. decembra 2010, kedy boli nedostupné vklady vyplácané v plnej výške.

Od 31. decembra 2010 sú vklady v SR a v ďalších krajinách EÚ chránené do výšky 100 000 eur. Z dôvodu jednotnej ochrany vkladov a podľa údajov dostupných na webovej stránke Fondu ochrany vkladov nie je v súčasnosti žiadna pobočka zahraničnej banky účastníkom systému ochrany vkladov v SR. Vklady uložené v pobočke zahraničnej banky sú chránené podľa pravidiel členského štátu, na ktorom má sídlo príslušná zahraničná banka.

4.4 Postavanie NBS

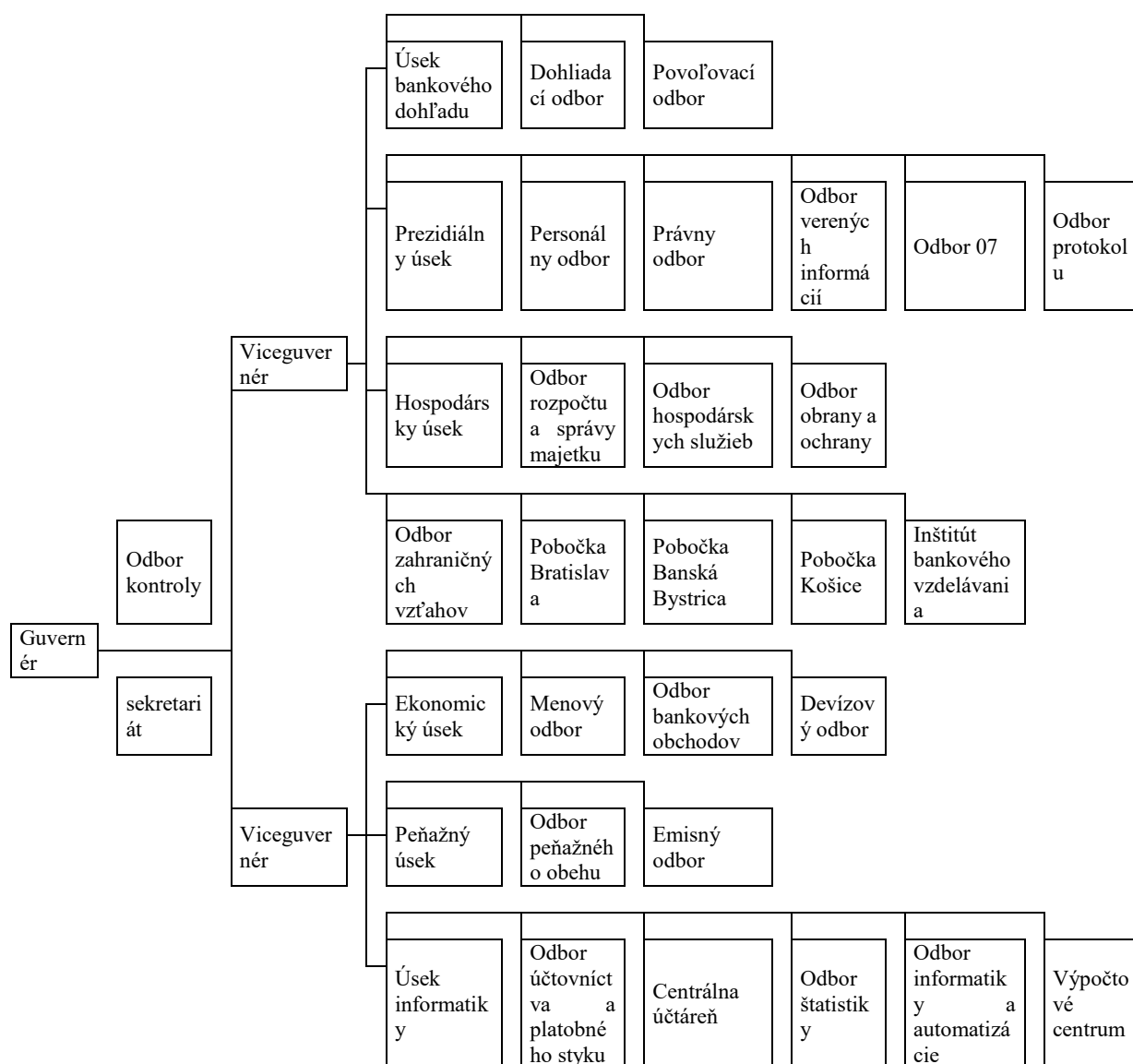
NBS vznikla na základe zákona NR SR č.566/1992, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 1993. Zákon stanovil ako hlavný cieľ NBS zabezpečovanie stability slovenskej meny. „V jej kompetencii je určovať menovú politiku, vydávať bankovky a mince, riadiť peňažný obeh, vykonávať dohľad nad vykonávaním bankových činností a vykonávať ďalšie činnosti

---

⁹⁰ 5.10.2008 v Nemecku, 7.10.2008 v Rakúsku bola zavedená 100% garancia vkladov v neobmedzenej výške

podľa zákona. Národná banka Slovenska zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných menových inštitúciách a zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z tohto zastúpenia. Okrem uvedených úloh má Národná banka Slovenska aj legislatívne právomoci. Predkladá vláde návrhy zákonov v oblasti meny, peňažného obehu a spolu s Ministerstvom financií Slovenskej republiky predkladá vláde návrhy zákonov o devízovom hospodárstve a bankovníctve.“⁹¹ Pôvodná organizačná štruktúra vychádza zo zákona o NBS a je zobrazená na nasledujúcom obrázku (Obrázok 4-5 Organizačná štruktúra NBS 1993).

Obrázok 4-5 Organizačná štruktúra NBS 1993

Menová politika NBS naviazala na politiku ŠBČS a riadila menový vývoj prostredníctvom peňažnej zásoby. Do roku 2001 bola hlavným cieľom stabilita meny, od tohto

⁹¹ Výročná správa 1993, dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_Publikacie/Vyrocnasprava/VSNBS93.pdf

roku bolo cieľom udržiavanie cenovej stability a v súlade so štandardmi ECB začali byť využívané kvalitatívne nástroje riadenia.

Slovenská republika podala žiadosť o prijatie za člena EÚ v júni 1995. Následne bola vypracovaná prvá verzia Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*. NBS sa podieľala na príprave štyroch kapitol, konkrétne na kapitole Slobodné poskytovanie služieb, Voľný pohyb kapitálu, Hospodárska a menová únia a Štatistika. „*Acquis communautaire* zahŕňa celú škálu princípov, zákonov, politík, záväzkov a cieľov prijatých v rámci Európskej únie a obsiahnutých predovšetkým v zmluvách, legislatíve a rozhodnutiach Súdneho dvora. Dosiahnuté výsledky musia záväzne akceptovať všetky členské štáty Únie. Pre štát, ktorý sa chce stať členom EÚ, je prvým predpokladom prevzatie *acquis communautaire* a zosúladenie svojho vlastného právneho systému s ním.“⁹²

V roku 2002 vzniklo oddelenie štatistiky pre medzinárodné inštitúcie. Hlavným dôvodom vytvorenia bola harmonizácia s európskymi štandardami, najmä menovej a bankovej štatistiky. NBS začala uplatňovať štatistické klasifikácie v zmysle európskeho systému národných a regionálnych účtov ESA a implementovať požiadavky Eurostatu a ECB. Začali sa zostavovať harmonizovaný menový prehľad a menové agregáty podľa metodiky ECB a úroková štatistika za nové obchody.

Krajiny vstupujúce do EÚ preniesli časť svojich právomocí na ES a EÚ. V SR bol prenos zabezpečený novelou Ústavy SR, ktorá bola podpísaná 16. apríla 2003, platná od 1. mája 2004. „Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu.“⁹³

NBS sa vstupom do EÚ stala členom Európskeho systému centrálnych bánk (ESCB), ktorý vznikol v roku 1999 ako súčasť realizácie hospodárskej a menovej únie a skladá sa z ECB a centrálnych bánk členských štátov EÚ. Základné princípy činnosti ESCB sú udržiavanie cenovej stability, vytváranie a realizácia jednotnej menovej politiky, podpora stability menových kurzov, správa devízových rezerv a starostlivosť o riadny chod systému centrálnych bánk. ESCB má za úlohu prispievať k bezproblémovej realizácii politiky príslušných orgánov

---

⁹² <http://www.nsrr.sk/slovník-pojmov/acquis-communautaire/>

⁹³ Ústava SR, čl. 7

súvisiacej s obozretným podnikaním úverových inštitúcií a stabilitou finančného systému ale zodpovednosť za bankový dohľad nesú príslušné orgány členského štátu.

Guvernér Národnej banky sa vstupom do EÚ stal členom Generálnej rady Európskej centrálnej banky, ktorej hlavnou úlohou je poradenská a koordinačná činnosť pre štáty Európskej únie, ktoré ešte nezaviedli euro a pre členský štát získavanie skúseností pri plánovanom implementovaní jednotnej menovej politiky. Podľa Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a ECB Generálna rada zanikne keď všetky členské štáty prijmu euro.

Vstupom do EÚ sa NBS stala členom Výboru európskeho bankového dohľadu (CEBS).⁹⁴ „CEBS pozostával z vysokých predstaviteľov orgánov bankového dohľadu a centrálnych bánk Európskej únie. Úlohou CEBS bolo poskytovať poradenstvo EK, na požiadanie EK, v termíne, ktorý môže EK stanoviť vzhľadom na urgentnosť záležitosti, alebo na základe vlastnej iniciatívy výboru, najmä pri príprave návrhu implementačných opatrení v oblasti bankových činností, podieľať sa na konzistentnej implementácii nariadení Spoločenstva a na zblížovaní praxe v oblasti dohľadu členských štátov v celom Spoločenstve, skvalitňovať spoluprácu dohľadov, vrátane výmeny informácií o dohliadaných inštitúciách.“⁹⁵

Z dôvodu potreby upraviť dohliadacie procesy na rizikovo orientovanom proaktívnom prístupe vznikla nová organizačná štruktúra bankového dohľadu NBS. Princípy a nové politiky boli rozpracované v Stratégií bankového dohľadu, ktorý bol prijatý v máji 2002. Metodika rizikovo orientovaného dohľadu, zavádzaná v rokoch 2002-2006, je založená na vyhodnotení rizikového profilu banky a je z nej odvodené plánovanie, zameranie a frekvencia vykonávaného dohľadu. Táto metodika bola neskôr pri implementácii druhého pilieru Basel II doplnená o dodatočné činnosti.

V roku 2004 bol prijatý zákon č.747/2004 Z.z., ktorý vytvoril základ integrovaného dohľadu nad finančným trhom. Zákon nadobudol účinnosť 1. januára 2006 a NBS prevzala výkon dohľadu nad oblasťou bankovníctva, kapitálového trhu, poisťovníctva a dôchodkového sporenia. Z dôvodu dohľadu nad celým finančným trhom bolo k 1.januáru 2006 v NBS vytvorené oddelenie štatistiky poisťovní, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia. Oddelenie štatistiky finančných účtov a informačnej podpory bolo vytvorené z dôvodu členstva

---

⁹⁴ Committee of European Banking Supervisors

⁹⁵ http://www.nbs.sk/sk/20-rokov-nbs/timeline-detail/_b860dc64-f898-4715-aeab-a13400e15671

NBS v ESCB, ktoré stanovilo povinnosť zostavovania štatistiky štvrťročných finančných účtov.

Oddelenie ochrany finančných spotrebiteľov, ako súčasť útvaru dohľadu nad finančným trhom, rieši najmä podania občanov, ktoré sa týkajú rôznych sektorov finančného trhu (bankovníctvo, poisťovníctvo, kapitálový trh, starobné a doplnkové dôchodkové sporenie a finančné sprostredkovanie), pričom pri vybavovaní sa zameriava najmä na dodržiavanie zákonov finančného trhu.

Vstupom SR do Eurozóny, dňa 1. januára 2009, sa NBS stala súčasťou Eurosystému, ukončila činnosť v ESCB. Eurosystém tvorí ECB a centrálné banky krajín, ktoré prijali euro. Kotlebová (2010) uvádza, že je potrebné si uvedomiť, že ESCB a Eurosystém nie sú dve samostatné inštitúcie ale jednotná menová politika sa realizuje ako súhra rozhodnutí riadiacich a výkonných orgánov ECB a národných centrálnych bánk.

Do konca roku 2008 bola NBS autonómnou menovou autoritou na území Slovenskej republiky. NBS zabezpečovala výkon menovej politiky, pod ktorým chápeme prijímanie menovopolitických rozhodnutí, hlavne v podobe nastavovania úrokových sadzieb, ale aj uskutočňovanie všetkých praktických postupov vrátane realizácie obchodov zabezpečujúcich presadzovanie prijatých rozhodnutí v praxi. Vstup do eurozóny ďalej znamenal koniec realizovania samostatnej, nezávislej menovej politiky NBS a zaviazala sa postupovať podľa pravidiel Eurosystému. Pre krajiny eurozóny stanovuje jednotnú menovú politiku ECB v spolupráci s členmi národných centrálnych bánk. Cieľom naďalej zostalo udržiavanie cenovej stability. Na druhej strane vstupom SR do EMÚ pribudli NBS dodatočné úlohy a aktivity súvisiace s plnohodnotným členstvom našej krajiny v eurozóne. Tieto nové úlohy sú viazané na oblasť menovopolitickú, analytickú prognostickú a štatistickú.

Guvernér Národnej banky sa stal plnoprávnym členom Rady guvernérov Európskej centrálnej banky. Okrem rokovaní Generálnej rady štyri krát ročne, sa začal zúčastňovať dvakrát do mesiaca aj na rokovaníach Rady guvernérov Európskej centrálnej banky.

V roku 2011 ako reakcia na finančnú krízu vznikol Európsky systém finančného dohľadu (ďalej aj ESFS). Hlavným cieľom je posilnenie spolupráce výkonu dohľadu a finančnej stability v EÚ. Do ESFS patrí Európsky výbor pre systémové riziká (ESRB), Európsky orgán pre bankovníctvo (EBA), Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov (EIOPA), Európsky orgán pre cenné papiere a trhy (ESMA), Spoločný

výbor európskych orgánov dohľadu, príslušné orgány alebo orgány dohľadu v členských štátoch. Členom ESFS je teda NBS.

V roku 2014 sa NBS stala súčasťou Jednotného mechanizmu dohľadu (ďalej aj SSM), ktorého hlavnými cieľmi sú zaistiť bezpečnosť a stabilitu európskeho bankového systému, zvyšovať finančnú integráciu a stabilitu, zabezpečovať konzistentný dohľad. SSM je pod vedením ECB.

5 Záver

Definície bankovej regulácie a dohľadu sa v rôznych literatúrach líšia. Vo všeobecnosti sa regulácia dá chápať ako súbor opatrení, nariadení, pravidiel či podmienok, ktorými sa majú riadiť inštitúcie vystupujúce na finančnom trhu. Dohľad sa zaoberá ich následnou kontrolou, v prípade porušovania pravidiel stanovením nápravných opatrení, sankcií a pod. Medzi hlavné dôvody nutnosti regulácie a dohľadu je možné zaradiť stabilitu, zvýšenú bezpečnosť na finančnom trhu, ochranu investorov a spotrebiteľov a to najmä pred asymetriou informácií a nelegálnymi praktikami.

Na postupné prepojovanie finančných trhov reaguje aj regulácia a dohľad nad finančnými trhmi v rámci EÚ a to najmä harmonizáciou pravidiel. V rámci EÚ platí zásada minimálnej harmonizácie, teda vnútroštátna norma členského štátu nesmie byť miernejšia než smernica ES. Z bakalárskej práce je zrejmé, že k efektívnosti práva na európskej úrovni je potrebná spolupráca členských štátov, prijímanie smerníc, ich vzájomná koordinácia a eliminovanie nezrovnalostí v zákonoch. Preto tiež, prispôsobenie sa legislatíve EÚ a legislatívna úprava SR boli jednou z podmienok pristúpenia k EÚ. Vstupom do EÚ sa SR zaviazala aj naďalej implementovať európsku legislatívu. Táto povinnosť vyplýva z Aktu o podmienkach pristúpenia.

Cieľom bakalárskej práce bolo zhodnotenie a porovnanie vybraných zmien v regulácii a dohľade nad finančným sektorom SR pred a po vstupe do EÚ. Práca je venovaná základným pilierom regulácie a dohľadu, medzi ktoré sú zaradené podmienky pre pridelenie bankovej licencie, základné povinnosti bánk, povinné poistenie vkladov v bankách.

Prvým hodnoteným pilierom sú podmienky pre pridelenie bankovej licencie. Vo vyspelých ekonomikách sú tieto podmienky v zásade zhodné, inštitúciou rozhodujúcou o vydaní bankového povolenia býva obvykle centrálna banka, v SR túto funkciu plní NBS. V oblasti regulácie vstupu do bankového sektoru SR boli podmienky pre udelenie bankovej licencie prevzaté do zákona o bankách z Druhej bankovej smernice. Minimálna výška peňažného vkladu bola prispôbena európskemu štandardu už v roku 1998. Následkom vstupu do EÚ v oblasti udeľovania licencií bolo nadobudnutie účinnosti § 11-20, ktoré upravujú princíp jednej bankovej licencie.

Do druhého pilieru, ktorý bol hodnotený v tejto práci, patria základné pravidlá činnosti bánk, medzi ktoré sa zaraďuje dodržiavanie kapitálovej primeranosti, likvidity, úverovej

angažovanosti, poskytovanie informácií a ochrana pred nelegálnymi praktikami. Z dôvodu rozsiahlej problematiky pravidiel obozretného podnikania bánk je táto časť pomerne zúžená, jej detailný rozpis by potreboval podstatne väčší priestor. Z možností, ktoré povoľuje rozsah práce je však možné celkovo zhodnotiť úpravu právneho poriadku SR za prispôsobenú a zosúladenú s predpismi vydanými EÚ.

Výška kapitálovej primeranosti je používaná ako ukazovateľ finančného zdravia banky. Na kapitálovú primeranosť vplývali najmä Bazilejské kapitálové dohody. Prvá kapitálová dohoda, označovaná ako Basel I upravovala kapitálovú primeranosť v SR do roku 2007. Kapitálová primeranosť v prvých rokoch vzniku SR nedosahovala vysokú úroveň, dokonca klesla aj pod požadovanú hranicu 8 %. Po dokončení privatizácie a reštrukturalizácie bankového sektoru SR začal ukazovateľ kapitálovej primeranosti postupne rásť, až do roku 2003 kedy dosiahol svoje doterajšie maximum. Po vstupe do EÚ začala kapitálová primeranosť klesať, najmä z dôvodu nárastu rizikovo vážených aktív. Fakt, že Basel I zahŕňal iba kreditné a tržné riziká, bol novelizovaný pravidlami Basel II, kde do výpočtu bolo zaradené aj operačné riziko. Následkom výpočtov podľa pravidiel Basel II bol pokles ukazovateľa kapitálovej primeranosti, celkovo však banky stanovený limit kapitálovej primeranosti splňovali. Reakciou na finančnú krízu je vytvorenie pravidiel Basel III, ktorých úplná implementácia je plánovaná na rok 2019 a teda nie je možné celkové zhodnotenie vplyvu nových pravidiel na výšku kapitálovej primeranosti v slovenskom bankovom sektore.

V rámci hodnotenia zmien v pravidlách upravujúcich likviditu bol v práci opísaný vývoj povinných minimálnych rezerv. Sadzby PMR boli postupne znižované z pôvodnej úrovne 9 % pre netermínované vklady a 3 % pre termínované vklady až na hodnotu 2 %. Pokles bol spôsobený harmonizáciou sadzby so sadzbou stanovenou ECB, prispôsobovanie sa prebiehalo postupne. Harmonizáciou dochádzalo k postupnému opusteniu využívania povinných minimálnych rezerv ako nástroja menovej politiky a postupne začalo prevažovať ich využívanie v oblasti riadenia likvidného rizika. Sadzba PMR vo výške 2 % bola v SR používaná od roku vstupu do EÚ do roku 2011, v ktorom bola znížená na 1 %.

Pravidlá úverovej angažovanosti stanovujú limity voči klientom, akcionárom, zamestnancom, pobočkám bánk. Limity veľkej úverovej angažovanosti sú v slovenskom právnom poriadku v rovnakej výške ako v smerniciach ES a je teda možné ich považovať za zosúladené.

Opatrenia NBS postupne sprísňovali povinnosti poskytovania informácií. V oblasti poskytovania informácií bol pred vstupom do EÚ v roku 2003 vytvorený Spoločný register poskytovania informácií, ktorý bol krokom k prispôsobeniu sa štandardom európskych krajín. Register zvýšil bezpečnosť bankového sektoru a to zhromažďovaním údajov o FO a FO podnikateľoch, ktorí čerpali, príp. čerpajú úver. V súvislosti s poskytovaním informácií, je v práci spomínané aj zavedenie Registra bankových úverov a záruk v roku 1997, čím bola zvýšená bezpečnosť vo finančnom sektore. V registri sú zhromažďované údaje o PO a FO podnikateľoch, ktorí sú dlžníkmi bánk SR alebo pobočiek zahraničných bánk. Po vstupe do EÚ prebehla novelizácia spomínaného registra, bolo pridané zhromažďovanie údajov o PO a FO podnikateľoch nerezidentoch.

Ochrana pred nelegálnymi praktikami je dôležitou súčasťou regulácie a dohľadu. Prvou úlohou je odhalenie nelegálnych praktík, do ktorých sa zaraďujú napríklad sprenevery, korupcie, lúpeže, krádeže. V oblasti ochrany je nevyhnutná spolupráca jednotlivých krajín, či už z dôvodu odhalenia nelegálnych praktík alebo z dôvodu zamedzenia nadmerného prospechu zemí s liberálnejšími pravidlami. Ochrany pred nelegálnymi praktikami sa týka aj problematika insider trading, ktorá sa zaoberá asymetriou informácií, resp. zneužitím neverejných informácií. Z dôvodu nie príliš veľkého kapitálového trhu SR je problematika insider trading upravovaná ako súčasť zákona o cenných papieroch a o burzách. Ako je uvedené v práci, jednotlivé časti zákonov upravujúce túto problematiku, je možné považovať za prispôbené legislatíve EÚ.

Pranie špinavých peňazí, ktoré patrí taktiež medzi nelegálne praktiky, v SR definuje od roku 2008 zákon o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, ktorý bol vytvorený na základe smernice EÚ. Z dôvodu prepojenosti finančných trhov je dôležitá spolupráca jednotlivých orgánov na národnej aj medzinárodnej úrovni. V SR medzi orgány zaoberajúce sa praním špinavých peňazí patrí NBS v spolupráci so Spravodajskou jednotkou finančnej polície.

Hlavným dôvodom existencie povinného poistenia vkladov je ochrana vkladateľov. Povinné poistenie vkladov sa postupne menilo a vyvíjalo podľa situácie na finančnom trhu. Do vstupu do EÚ povinné poistenie vkladov ovplyvňovala snaha prispôsobeniu sa limitu daného smernicou EÚ, SR sa k nemu postupne približovala. Vstupom do EÚ, SR prebrala limit 90 % z hodnoty vkladu, maximálne do výšky 20 000 eur v prepočte na slovenské koruny. Od 1. novembra 2008 do 30. decembra 2010, ako reakcia na zrušenie limitov v okolitých krajinách, bola stanovená v SR garancia vyplatenia vkladov 100 % v neobmedzenej výške. Ako je

uvedené v práci, EÚ limit postupne zvyšovala, najskôr na 50 000 eur a od konca roku 2010 je limit v SR a v iných krajinách EÚ 100 000 eur.

Vstupom do EÚ sa NBS stala členom Európskeho systému centrálnych bánk a Výboru európskeho bankového dohľadu. Dôležitá zmena vo funkcii a postavení NBS nastala v roku 2006, kedy NBS prevzala výkon dohľadu nad celým finančným trhom, teda nad oblasťou bankovníctva, poisťovníctva, kapitálového trhu a dôchodkového sporenia. Vstupom do Eurozóny bolo ukončené členstvo v ESCB, NBS sa stala súčasťou Eurosystemu a stanovovanie menovej politiky prešlo pod ECB v spolupráci s ostatnými národnými centrálnymi bankami.

Po postupnom uvedení zmien v regulácii a dohľade nad finančným sektorom SR je možné celkovo zhodnotiť, že dňom vstupu SR do EÚ nenastali výrazné zmeny. Dôvodom je fakt, že prispôsobenie sa legislatíve EÚ a legislatívna úprava SR boli jednou z podmienok pristúpenia k EÚ. Právny rámec SR bol v tejto oblasti upravovaný, prispôbovaný priebežne. Z bakalárskej práce je možné vyvodiť neustále napredovanie v oblasti regulácie a dohľadu, no najmä zvýšený dôraz na ochranu investorov a snahu o spoluprácu orgánov dohľadu.

Zoznam použitej literatúry

- BABOUČEK, Ivan. Regulace činnosti bank. 1. vyd. Praha: Bankovní institut, 2005. ISBN 8072650718.
- BALDWIN, Richard a Charles WYPLOSZ. Ekonomie evropské integrace. 4. vyd. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-5468-8.
- BARTH J.R., G. CAPRIO and R. LEVINE. Rethinking Bank Regulation. New York: Cambridge University Press, 2006. ISBN 978-0-521-85576-1.
- CIPRA, Tomáš. Riziko ve financích a pojišťovnictví: Basel III a Solvency II. Praha: Ekopress, 2015. ISBN 978-80-87865-24-8.
- HORVÁTOVÁ, Eva a kol.: Ekonomické a legislatívne podmienky operácií komerčných bánk na Slovensku. Bratislava: Ekonóm, 2004. ISBN 8022518425
- HRČKA, Štefan. Novelizované postavenie a činnosť Národnej banky Slovenska. 2001. Biatec, roč.9, č.10, s.5-6. ISSN1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/hrcka.pdf
- IŠA, Ján a kol.: Hospodárska politika Európskej únie a Slovenska v EÚ. Bratislava: FMFI UK, 2004. ISBN 80-7144-140-6.
- JÍLEK, Josef. Finanční trhy a instituce, Praha: Grada, 2009. ISBN 978/80-247-1653-4
- KAŠPAROVSKÁ, Vlasta a kol. Řízení obchodních bank. PRAHA: C.H.BECK, 2006. ISBN 8071793817
- KÁTRIK, Ladislav. Jubileum registra bankových úverov a záruk v SR. 2007. Biatec, roč.15, č.6., s.15-16. ISSN1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR%5CBiatec%5CRok2007%5CBiatec_6_2007.pdf
- KOTLEBOVÁ, Jana a Božena CHOVANCOVÁ. Medzinárodné bankovníctvo. Bratislava : Iura Edition 2010. ISBN 9788080782993
- PÁNEK, Dalibor a Ivana VALOVÁ. Bankovní regulace a dohled. 2. přepracované vyd. Brno: MUNI, 2008. ISBN 978-80-210-4756-3.
- PAVLÁT, Vladislav a Antonín KUBÍČEK. Regulace a dohled nad finančními trhy. 2. předracované vyd. Praha: EUPRESS, 2010. ISBN 978-80-7408-036-4.
- POLOUČEK, Stanislav, a kol. Bankovníctví. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-491-9.
- RAIS, Karel a Miloš DRDLA. Evropská unie- Evropská integrace a bankovníctví. Brno: Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-211-4.

REVENDA, Z.: Centrální bankovníctví. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.

REVENDA, Z., M. MANDEL, J. KODERA, et. al. Peněžní ekonomie a bankovníctví. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.

ŠIKULA M., M. ŽÁK, S. POLOUČEK, et. al. Skutočnosť a hodnoty (päť pohľadov na ekonomickú krízu). Prešov: Vysoká škola medzinárodného podnikania, 2008. ISBN 978-80-89372-21-8.

TKÁČOVÁ, Dana: Vývoj, reštrukturalizácia a privatizácia. Biatec, 2001, roč. 9, č. 9, s.11-13. ISSN 1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/BIATEC/tkac2.pdf

TRÚCHLY, Peter: Systém ochrany vkladov. Biatec, 1999, roč. 7, č.2, s.6-8. ISSN 1335-0900. Dostupné z: http://www.nbs.sk/_img/Documents/_PUBLIK_NBS_FSR/Biatec/Rok1999/BIATEC_2_1999.pdf

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 575/2013 z 26. júna 2013 o prudenciálnych požiadavkách na úverové inštitúcie a investičné spoločnosti a o zmene nariadenia (EÚ) č. 648/2012

Odporúčanie Útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska č. 1/2012 zo 16. januára 2012 na podporu stability bankového sektora

Opatrenie č.2/1994 z 31. januára 1994 o kapitálovej primeranosti bánk

Opatrenie č.3/1994 z 31. januára 1994 o kapitálovej primeranosti bánk

Opatrenie č.1/1994 Národnej banky Slovenska zo dňa 17. decembra 1994 ktorým sa mení a dopĺňa opatrenie Štátnej banky česko-slovenskej z 15. februára 1992, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka, ako aj minimálnu výšku základného imania, ktorá je podmienkou pre udelenie povolenia a náležitosti žiadosti o udelenie povolenia pôsobiť ako banka pobočke zahraničnej banky, ako aj minimálnu výšku poskytnutého kapitálu, ktorá je podmienkou pre udelenie povolenia

Opatrenie č.2/1994 z 31. januára 1994 o kapitálovej primeranosti bánk

Opatrenie NBS č.3/1994 z 31. januára 1994 o úverovej angažovanosti bánk

Opatrenie č.4/1994 NBS z 31. januára 1994 o pravidlách likvidity bánk

Opatrenie č.3/1995 Národnej banky Slovenska zo dňa 3. marca 1995, o Pravidlách hodnotenia pohľadávok a podsúvahových záväzkov bánk podľa rizík v nich obsiahnutých a pre tvorbu zdrojov na krytie týchto rizík.

Opatrenie č.5/1997 o kapitálovej primeranosti bánk

Opatrenie č.5/1998 NBS z 5. júna 1998, ktorým sa ustanovujú náležitosti žiadosti o povolenie pôsobiť ako banka, minimálna výška peňažného vkladu do základného imania banky a spôsob preukazovania splnenia podmienok, na ktoré je viazané povolenie pôsobiť ako banka

Opatrenie č.2/2000 o kapitálovej primeranosti bánk

Opatrenie NBS č.4/2000 zo 14. februára 2000 o úverovej angažovanosti bánk

Opatrenie č.6/2000 zo 14. februára 2000, ktorým sa ustanovuje predkladanie informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska

Opatrenie NBS č.8/2002 z 12. decembra 2002 o majetkovej angažovanosti bánk

Opatrenie č.5/2004 NBS z 27. februára 2004 ktorým sa ustanovuje predkladanie výkazov bankami a pobočkami zahraničných bánk Národnej banke Slovenska

Opatrenie č.1/2007 NBS z 2. januára 2007 o uverejňovaní informácií bankami a pobočkami zahraničných bánk

Prvá smernica Rady ES z 12. decembra 1977 č.77/780/EHS o koordinácii zákonov, nariadení a správnych predpisov vzťahujúcich sa k zriaďovaniu a prevádzkovaniu obchodných činností úverových inštitúcií

Smernica Rady ES z 8. decembra 1986 č.86/635/EHS o ročných účtových závierkach a konsolidovaných účtových závierkach bánk a iných finančných inštitúcií

Smernica Rady zo 17. apríla 1989 č.89/299/EHS o vlastných fondoch úverových inštitúcií

Smernica Rady ES z 18. decembra 1989 č.89/647/EHS o koeficiente platobnej schopnosti úverových inštitúcií

Druhá smernica Rady ES z 15. decembra 1989 č.89/646/EHS o koordinácii zákonov, nariadení a administratívnych predpisov vzťahujúcich sa na zriaďovanie a uskutočňovanie činností úverových inštitúcií, ktorou sa mení a dopĺňa smernica č.77/780/EHS

Smernica Rady ES z 10. júna 1991 č.91/308/EHS o prechádzaní zneužitia finančného systému k praniu peňazí

Smernica Rady č.93/6 o kapitálovej primeranosti investičných firiem a úverových inštitúcií v znení neskorších zmien

Smernica Európskeho parlamentu a Rady EÚ z 30. mája 1994 č.94/19/ES o systémoch ručenia vkladov

Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 12/2000 o zakladaní a podnikaní úverových inštitúcií

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/49/ES o kapitálovej primeranosti investičných spoločností a úverových inštitúcií

smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/36/EÚ z 26. júna 2013 o prístupe k činnosti úverových inštitúcií a prudenciálnom dohľade nad úverovými inštitúciami a investičnými spoločnosťami, o zmene smernice 2002/87/ES a o zrušení smerníc 2006/48/ES a 2006/49/ES
Ústava SR, čl. 7

Ústavný zákon č.90, článok 56)

Zákon č.22/1992 o Státní bance československé

Zákon NR SR č.310/1992 Zb. o stavebnom sporení v znení neskorších predpisov

Zákon NR SR č.58/1996 Z.z.

Zákon NR SR č.118/1996 Z.z.

Novela č.44/1998 zákonov o bankách a o Zbierke zákonov

Zákon č.329/2000 Z.z. o Úrade pre finančný trh

Zákon č. 367/2000 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Zákon č.149/2001 zo 6. apríla 2001, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 21/1992 Zb. o bankách v znení neskorších predpisov

Dôvodová správa k zákonu 483/2001 Z.z.

Zákon č.483/2001 o bankách

Zákon č.747/2001 o dohľade nad finančným trhom

Zákon č.510/2002 o platobnom styku

Zákon č.215/2004 Z.z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č.554/2004 Z.z. z 9. septembra 2004, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré ďalšie zákony

Zákon č.747/2004 Z.z. o dohľade nad finančným trhom

Stanovisko.EÚ, dostupné z: https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/sk_con_2004_31_f_sign.pdf

Zákon č.69/2005 Z.z. zo 4. februára 2005,ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č.644/2006 Z.z.

Zákon 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov

www.ecb.europa.eu

<http://europa.sk/slovakia.sk/slovakia-eu/>

www.nbs.sk

<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom/dohlad/hlavne-principy-cinnosti-narodnej-banky-slovenska-pri-vykone-dohladu-nad-financnym-trhom>

<http://www.nbs.sk/sk/dohlad-nad-financnym-trhom-prakticke-informacie/publikacie-a-vybrane-udaje/vybrane-udaje/analyticke-udaje-financneho-sektora>

<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/analyzy-slovenskeho-financneho-sektora#3>

<http://www.nbs.sk/sk/publikacie/vyrocná-správa>

<http://www.sbc.sk/registr.html>

Zoznam skratiek

BCBS= Bazilejský výbor pre bankový dohľad

BIS= Banka pre medzinárodné platby

CAD I,II= Capital Adequacy Directives I,II

CEBS= Committee of European Banking Supervisors

CRD= Capital Requirements Directive

CRR= Capital Requirements Regulation

EBA= Európsky orgán pre bankovníctvo

ECB= Európska centrálna banka

ECU= European Currency Unit

EHS= Európske hospodárske spoločenstvo

EIOPA= Európsky orgán pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov

EK= Európska komisia

ES= Európske spoločenstvo

ESA= Európsky systém národných a regionálnych účtov v Spoločenstve

ESCB= Európsky systém centrálnych bánk

ESFS= Európsky systém finančného dohľadu

ESMA= Európsky orgán pre cenné papiere a trhy

ESRB= Európsky výbor pre systémové riziká

EÚ= Európska únia

FATF= Finančná akčná skupina, Financial Action Task Force

FO= fyzická osoba

FSJ= finančná spravodajská jednotka

ICAAP= Internal Capital Adequacy Assessment Process

IRB, a. s.= Investičná a rozvojová banka

KP= kapitálová primeranosť

NBS= Národná banka Slovenska

NR= Národná rada

MF= Ministerstvo financií

MMF= Medzinárodný menový fond

MV= Ministerstvo vnútra

OECD= Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj

PMR= povinné minimálne rezervy

PO= právnická osoba

RBUZ= Register bankových úverov a záruk

RVA= rizikovo vážené aktíva

SB= Svetová banka

SBCB= Slovak Banking Credit Bureau, s.r.o.

SLSP, a. s.= Slovenská sporiteľňa

SR= Slovenská republika

SRBI= Spoločný register bankových informácií

SSM= Jednotný mechanizmus dohľadu

ŠBČS= Štátna banka Československá

VÚB, a. s.= Všeobecná úverová banka

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 28.6.2016

.....Pavelová.....

Denisa Pavelová